

Titus Maccius Plautus

A HŐZÖNGŐ KATONA

SZEMÉLYEK:

OSTROMVÁRY GYÓZÓ, katona
MORZSARÁGÓ, Ostromváry parazitája
GYÜRKŐC, Hajó-Vontágh szolgája, most Ostromváry személyzetében
VENDÉGBARÁTHI MÁRTON, ephesusi öregember
CESELÉNYI, Ostromváry szolgája
PARTÍCIA, athéni lány, aki Hajó-Vontághot szereti
HAJÓ-VONTÁGH GÁBOR, athéni fiú, aki Partíciát szereti
MURCI, Ostromváry fiatal szolgája
CSÚCSDOMBI CSILLA, prostituált
MILF RAMÓNA, Csúcsdombi Csilla szolgálónője
FIÚ, Vendégbaráthi szolgája
KÁROLY, Vendégbaráthi szakácsa

Szín: utca Ephesusban, Ostromváry és Vendégbaráthi egymással szomszédos házával

I. tartalom

*Mohón kurvát lop Athénből a katona.
Indul szerelmes főnökét – aki külföldre ment –
Lármázni föl a szolgál: elfogják hajón,
Ennek a katonának adják őt is át.
Sietve hívja a bosszt Athénből, s a falat
Gonddal átfúrja két szomszédos ház között:
Legyen szerelmeseknek átjáró. Az őt
Ormos-tetőről lát meg két ölelkezőt;
Rászedik az őt: ez a nő nem az a nő!...
Igyekszik rávenni a katonát Gyürkőc Feri,
Otthonába küldje babáját, mert övé
Szeretne lenni a vén szomszéd asszonya.*

*Unszolja a lányt: menjen! Ajándékozik...
S az öreg házában elcsípve szívja meg.*

II. tartalom

*Athéni fiatal egy kurvát szeretett,
S az őt szintén. A fiú Naupactusba ment
Követként. A katona ugyanezt a lányt
Ephesusba viszi erőszakkal. A fiú
Szolgája, hogy a hírt jelentse, hajóra száll;
Elfogják (s őt is a katona kapja meg).
A főnöknek ír, jöjjön Ephesusba. Repül
A fiú, és a szomszédban talál szobát,
Apai barátjánál. A két ház között
Falat fúr át a szolga lopva: nyíljon a
Szerelmeseknek összeköttetés. Iker-
Nővért kreál a lánynak. Majd a ház ura
Kiöltöztetni pártfogoltját, hogy csábítsa el
A harcost, aki lépre megy, lagzit remél,
Elküldi a lányt; s őt, mint buja barmot, elverik.*

ELSŐ FELVONÁS

ELSŐ JELENET

Ostromváry, Morzсарágó

OSTROMVÁRY GYÓZÓ *(kilép a házból és hátraszól)*

Vigyázzatok, hogy pajzsom csillogóbb legyen,
Mint a tikkasztó nyári nap sugarai:
Hogy amikor közelharcra kerül a sor,
Az ellenségünk szeme fényét oltsa ki!
Mert meg akarom vigasztalni kardomat,
Nehogy jajgasson és siránkozzon, mivel
Sokat pihentetem, pedig szörnyen szeret
Az ellentáborból kolbászt aprítani.
De hol van Morzсарágó?

MORZSARÁGÓ

Itt áll, a kemény,
Fifikás, fejedelmi férfi oldalán;
Ekkora hősnék Mars nem mondaná magát,
Bátorságát a tiédhez nem mérheti.

OSTROMVÁRY

Őt mentettem meg Seholis csataterén,
Ahol Izé tábornagy, legeslegfőbb hadász,
Neptun nagy unokája volt a fővezér?

MORZSARÁGÓ

Emlékszem, hogyne: színarany fegyverzetű
Vezér volt? Csapatát csak fél lélegzeted
Szétszórta, mint lombot, szalmát a fürgeteg?

OSTROMVÁRY

Ez még mind semmi.

MORZSARÁGÓ

Herkulesre, semmi! Ha
Folytatnám... (*Félre*) ...azzal, mit nem csináltál soha.
Ha látott már valaki ennél hazugabb
Embert, s olyat, ki önimádásban nagyobb,
Rögtön legyenek rabszolgája, hurcoljon el...
Csak ne volna itt elképesztően jó az ebéd.

OSTROMVÁRY

Hol vagy?

MORZSARÁGÓ

Itt. És az indiai elefánt
Lábát pusztá ökölrel hogyan törted el?

OSTROMVÁRY

Mit, a lábát?

MORZSARÁGÓ

Combját akartam mondani.

OSTROMVÁRY

Pedig csak rálegyintettem.

MORZSARÁGÓ

Polluxra, ha
Tiszta erődből ütsz: a bőrét, beleit,
Elefántpofáját átfúrta volna karod.

OSTROMVÁRY

Nézd, édesmindegy.

MORZSARÁGÓ

Nem is muszáj, hogy nekem

Meséld ezt, aki műsorodat ismerem. (*Félre*)

Hasam miatt tűröm a kínzást! Füleim,

Fülelnetek kell, hogy ne száradjon ki szám;

Mindig bólintanom kell, bármit hazudik.

OSTROMVÁRY

Hol is tartottam...?

MORZSARÁGÓ

Aha, én tudom, hol is.

Úgy volt, megtörtént, emlékszem.

OSTROMVÁRY

Mi?

MORZSARÁGÓ

Egykutya.

OSTROMVÁRY

Van...?

MORZSARÁGÓ

Írotáblát kérsz? Tessék. Van tollam is.

OSTROMVÁRY

Szofisztikáltan érzed át a lelkemet.

MORZSARÁGÓ

Illik minden szokásod fejből fújnom, és

Mindig előre kiszagolnom, mit akarsz.

OSTROMVÁRY

Na, emlékszel már?

MORZSARÁGÓ

Emlékszem: százötvenet

Ciliciában, százat Sehonna alatt,

Harminc szárdot, hatvan makedón katonát,

Ilyen sok embert likvidáltál egy napon.

OSTROMVÁRY

Na, mennyi volt ez összesen?

MORZSARÁGÓ

Pont hétezer.

OSTROMVÁRY

Pont ennyi volt. Jól számoltad ki abszolút.

MORZSARÁGÓ

Bár föl se jegyeztem, jó a memóriám.

OSTROMVÁRY

Polluxra, legjobb.

MORZSARÁGÓ *(félre)*

A bő táplálék segít.

OSTROMVÁRY

Míg ilyen jól számolsz, mint eddig: jót ehetsz,

És asztalomnál örökké ülhetsz velem.

MORZSARÁGÓ

Hát Cappadóciában az ötszáz katonát...?

Ha kardod nem tompa, egy csapással megölsz!

OSTROMVÁRY

Kis közlegénykéék... Meghagytam életüket.

MORZSARÁGÓ

Minden halandó tudja, mondanom se kell,

Hogy a földön egyetlen Ostromváry vagy,

Győző, sőt győzhetetlen, hős és nagytökű!

Az összes nő imád, nos, nem véletlenül:

Olyan szép ember vagy. Tegnap a köpenyem

Majdnem széttépték!

OSTROMVÁRY

Mit mondtak közben neked?

MORZSARÁGÓ

Figyelj, faggattak: „Mondd, ez ugye Achilles?”

„A testvére” – biztattam. A másik közbeszólt:

„Castorom! Ó, de gyönyörű – mondta nekem –,

S milyen finom, nézd haja selymét, hogy ragyog.

Kik lefeküdtek vele, biztos boldogok!”

OSTROMVÁRY

Tényleg ezt mondták?

MORZSARÁGÓ

Könyörögtek, hogy akár

Istenszobrot, előttük elvezesselek.

OSTROMVÁRY

Mekkora teher, ha az ember túl jól néz ki.

MORZSARÁGÓ

Ja.

Nem hagynak élni; kér, udvarol mindegyik,
Könyörög, hogy láthasson, hogy bejussanak!,
S parancsod kivitelezni nem jut időm.

OSTROMVÁRY

Ideje útba ejtenem a főteret,
Hogy akiket még tegnap összeírtam, a
Bitangoknak kifizethessem bérüket.
Mert nagyon szépen kért rá Seleucus király,
Hogy toborozzak csapatába zsoldosokat.
Jó, ezt a napot a királynak áldozom.

MORZSARÁGÓ

Na hajrá, menjünk!

OSTROMVÁRY *(az üres színpadon)*

Utánam, csatlósaim!

MÁSODIK FELVONÁS

ELSŐ JELENET

GYÜRKŐC

Az előadás tárgyát kell elmondanom,
Ha ébred jó szándék figyelni bennetek;
Aki nem képes meghallgatni, tűnjön el,
Hogy jobban lásson, aki figyelni akar.
Most elmesélem, vajon miért jöttetek
Ma ünnepélyes helyre; s a játéknak, amit
Mindjárt eljátszunk, a címét és lényegét.
A darabnak *Aladzón* a görög neve,
Hetvenkedőként emlegetjük latinul.
A város Ephesus; itt él a harcos, főnököm,
Pofátlan hőzöngő, ki a főtérrre ment,
A mocskos esküszegő, ez a fajtalan,
Ki azt állítja, hogy minden nő üldözi:
S ezért nagyon röhögnek rajta mindenütt...
Mivel a ribancok szájjal kényeztetik,

Ezért a legtöbb lánynak szája ferde már.
De nem túl rég alkalmaz engem, nem bizony;
Pont ezt szeretném nektek szétkürtölni, hogy
Hogyan kerültem volt uramtól épp ide.
FigyeljeteK, most kezdem a történetet.
Athénban egy kiváló fiú volt uram,
Ki egy athéni luxusprostit szeretett,
S az őt viszont: első osztályú szerelem!
A fiú követségbe Naupactusba ment,
Mivel az államérdek így kívánta meg.
Ez a katona közben Athénba került,
És elkezdett sündörögni a lány körül.
De az anyját is simogatta szorgosan,
Borral, ékszerrel, finomsággal főzte meg,
A kerítőnő bizalmába így került.
Mikor pedig eljött az első alkalom,
A kerítőnőt átverte a katona,
Uram szerelmének anyját, mivel a lányt
Nagy titokban hajóra rakta, s bár szegény
Tiltakozott, ide Ephesusba hozta el.
Mikor hallottam, hogy elhurcolták, hamar
Hajót szereztem, és indultam nemsoká
Naupactusba, a főnöknek jelenteni.
A nyílt vízen jártunk, mikor az istenek
Akaratából kalózok fogták el hajónk:
Így veszttem el, meg sem találva uramat.
A rabló ajándékba adott ennek a
Katonának. Mikor házába elhozott,
Megláttam itt gazdám athéni kedvesét;
A lány is engem, bár szemével jelt adott,
Nehogy szóljak hozzá; de később még akadt
Módunk, hogy sorsát a vállamon sírja el:
Athénba készül visszaszökni, ennyi tény,
Athénban élő volt gazdám kedvelő;
Senkit jobban nem utál, mint a katonát.
Ahogy megismertem a lány érzéseit,
Levelet írtam, lepecsételtem hamar,
S egy üzletemberrel Athénba küldtem el

Uramnak, aki pont ezt a lányt szereti,
Hogy jöjjön ide. Az nem nézte le szavam;
El is jött, és szállást a szomszédban talált,
Egy jó öregnél, ki apja jó barátja, és
Aki szerelmes vendégét kényezteti,
Minket tanáccsal és tettel biztat, segít.
Én pedig ott bent nagyszerű trükkel értem el,
Hogy találkozhassanak a szerelmesek.
Van egy kuckó, mit barátnőjének adott
A katona, oda nem lép be senki más;
E kéjes kuckóban átfúrtam a falat,
Legyen a nőnek átjárás: innét oda!
Tud róla az öreg, az ő tanácsa volt.
Van itt egy kollégám, komplett hülye, akit
A lány őrének állított a katona.
Rafinált fogásokkal, csellel hályogot
Vetünk szemére, és olyanná tesszük őt,
Hogy amit lát a fickó, azt se lássa meg.
Ti értsétek jól a cselet: kettős szerepet
Játszik ez a lány nemsokára itt meg ott,
De bizony ő lesz mindkettő, ha színlel is.
Ravasz trükkel ejtjük pofára azt az őrt.
De nyikordul a szomszéd öreg ajtaja.
Ő lép utcára; itt a jó öreg maga.

MÁSODIK JELENET

Vendégbaráthi, Gyürkőc

VENDÉGBARÁTHI (*kilép a házból és hátraszól*)

Ha még egyszer háztetőmön idegent láttok, s lábait
Nem töritek szét, hátatok ostromtól lesz sebes.
Látom, magánéletünknek minden szomszéd szemtanúja,
Mind beles az udvaromba... Annyit kérek, hogy akit
A harcos személyzetéből fölfedeztek a tetőn,
Kergessétek ki az útra, kivéve Gyürkőc Ferit.
Ha állítja is, hogy majmot, galambot vagy tyúkot hajszol,
Verjétek agyon, különben ti szívjátok meg nagyon!

Hogy a törvényt ne játsszák ki ravaszul, hiszen tilos:
Szerencsétlenné tört bokával mulassanak ezután.

GYÜRKŐC

Nem tudom, hogy az öregnek csapatunk mit árthatott:
Szolgatársaim bokáját összetörni parancsolja,
Velem viszont kivételt tett. Nem bánom, bármit művel is
A többivel. Hozzálépek.

VENDÉGBARÁTHI

Á, csak nem Gyürkőc Feri?

GYÜRKŐC

Hogy vagy, Vendégbaráthi úr?

VENDÉGBARÁTHI

Nincs sok ember, akivel

Találkozni több kedvem lett volna, mint veled.

GYÜRKŐC

Mi az?

Mért uszítasz házunk ellen?

VENDÉGBARÁTHI

Mindnyájunknak vége, sajnós.

GYÜRKŐC

Mi a gond?

VENDÉGBARÁTHI

Kiderült minden.

GYÜRKŐC

Mi derült ki?

VENDÉGBARÁTHI

Az előbb

A házatokból egy ember bepillantott a tetőn
Udvarunkba, és meglátta csókolózni azt a lányt
Vendégünkkel.

GYÜRKŐC

Ki látta meg?

VENDÉGBARÁTHI

A kollégád.

GYÜRKŐC

De melyik?

VENDÉGBARÁTHI

Nem tudom, mert visszahátrált hirtelen.

GYÜRKŐC

Már érzem is,

Hogy meghaltam.

VENDÉGBARÁTHI

Ráüvöltök: „Mit kujtorogsz a tetőn?”

Meghátrálva válaszol, hogy nőtény majmát üldözi.

GYÜRKŐC

Én nyomorult, meg kell halnom egy makimajom miatt!

De Partícia még bent van?

VENDÉGBARÁTHI

Bent volt az előbb.

GYÜRKŐC

Mondd: amilyen gyorsan csak tud, menjen át! A szolgastáb

Lássa otthon; hacsak azt nem szeretné, hogy minket, a

Szolgákat szerelme miatt keresztfára húzzanak.

VENDÉGBARÁTHI

Vedd úgy, hogy megmondtam; van más programpont?

GYÜRKŐC

Közöld vele:

Semmiképp se tagadja meg nőies karakterét:

Ügveljen trükkre, csalásra, színlelésre is.

VENDÉGBARÁTHI

Hogyan?

GYÜRKŐC

Győzze meg azt, aki látta, hogy nem látta igazán.

És ha százszor észrevették, százszor is tagadja le!

Van szája, van neki nyelve, ravasz, bátor szelleme,

Önbizalma, makacssága, kavarós természete.

Ezzel élhet; azt a szolgát esküjével győzze le.

Akad otthon hazug lelke, csaló, áruló szíve,

Cselezésre, benyalásra, aljasságra eszköze.

Mert az asszony nem könyörög kofákhoz, ha rosszra készül:

Mindnek saját kertjében nő bármi rosszra fűszere.

VENDÉGBARÁTHI

Szólok, hogyha bent találom. De mi az, Gyürkőc Feri?

Mit forralsz teljes titokban?

GYÜRKŐC

Kérlek, kicsit csöndesebben,
Míg agyamban terveimet összekotrom, s rájövök,
Hogy csapom be, mely módszerrel a kíváncsi kollegát,
Ki a lányt itt csokolózni látta, hogy felejtse el.

VENDÉGBARÁTHI

Jól van, én meg félreállok addig. Nézd csak, mit csinál:
Homlokát ráncolva áll ott, fontolgatja gondjait.
Mellén kopog ujjjaival, talán szívét teszteli.
Balra néz, majd balra fordul, csípőn tartja bal kezét,
Jobb keze ujján számolgat, most a jobb combjára üt,
Akkorát, hogy belesajdul: tervet nem könnyen talál.
Ujjal pattint, fészkelődik, sűrűn váltja lábait.
Rábólint... de nem helyesli sajnos, amit kitalált.
Bármilyen jön, nem hagyja nyersen, jól kifőzve adja át.
Építkeznek: karjából rak állá alá oszlopot.
Sajnos, sehogyan se tetszik nekem e vállalkozás:
Mert hallom, egy barbár költő állá ilyen oszlopos,
Akit két katona őriz éjjel-nappal szüntelen.
Bravó, Herkulesre! Jól áll, derűsen és komoran...
Meg nem pihen, mielőtt el nem éri, amit keres.
Jól van, megtalálta. Hajrá, ébredj, ne szundíts tovább,
Ha nem akarsz péppé verve virrasztani ezután.
Hozzád szólok! Dugtál tegnap? Hú, figyelj, Gyürkőc Feri!
Ébresztő, hé! Rajta, kelj föl! Hajnalodik, mondom!

GYÜRKŐC

Hallom.

VENDÉGBARÁTHI

Nézd, az ellenség a házad ostromolja! Idesüss,
Ragadj fegyvert, kérj tanácsot: egykettő, sietni kell!
Előzd meg, vágj át a völgyön! Vezesd körül csapatod,
Kényszerítsd összecsapásra; minket óvjál, de nagyon;
Az ellenség elől zárd el az átjárást: csapatodhoz
Az élelem biztos úton, sértetlenül érjen el!
Nyiss utat, ezt tartsd ma észben, mert a helyzet sürgető.
Töprengj, rögtön tökéletes tervre találj, hogy amit
Láttak, láthatlanná váljon; s meg nem törtéنتté a tett. *(A nézőknek)*
Nagyon aktív ez az ember, nagy falakat rak ma fel. *(Gyürkőcnek)*

Ha egyedül csak magadra vállalsz mindent, azt hiszem,
Lenyomhatjuk ellenségünk.

GYÜRKŐC

Fú, magamra vállalom.

VENDÉGBARÁTHI

Én biztatlak, el is éred minden célod.

GYÜRKŐC

Juppiter

Áldjon meg!

VENDÉGBARÁTHI

Bökd már ki végre, mire gondolsz.

GYÜRKŐC

Hallgass már,

Míg az átverés művébe bevezetlek, hogy te is
Velem együtt tudd a tervem.

VENDÉGBARÁTHI

Épen őrzöm meg neked.

GYÜRKŐC

Uramat nem saját bőre, elefántbőr vonja be.
Semmivel sem bölcsebb, mint egy sziklaszál.

VENDÉGBARÁTHI

Tudom, tudom.

GYÜRKŐC

Trükkjeimet terelgetem, cseleimet csiszolgotom:
Azt mondom, ennek a nőnek ikerhúga érkezett
Athénből, és úgy hasonlít hozzá, mint egy csepp tej a
Másikhoz; hm, barátjával érkezett meg, és vele
Házad szent vendége.

VENDÉGBARÁTHI

Ez jó! Üdvözlöm jóságodat!

GYÜRKŐC

És ha majd a katonánál a kollégám szót emel
A lány ellen: barátjával látta csókolózni őt,
Majd a szolgát jelentem föl – a külsőssel a másikat
Látta nálad nyalva-falva enyelegni...

VENDÉGBARÁTHI

Á, helyes.

Én is ezt mondom, ha tőlem kérdezi a harcos.

GYÜRKŐC

Úgy van!

Mondjátok, nagyon hasonlók, s a lánnyal közölni kell:
Ne dadogjon, ha a harcos kérdezzeti.

VENDÉGBARÁTHI

Nagyszerű!

De ha a kettőt a katona együtt akarja látni majd,
Mit csináljunk?

GYÜRKŐC

Gond nélkül háromszáz kifogás akad:
„Ma nincs itthon, sétálni ment, fürdik, alszik, öltözik,
Eszik, iszik, túl elfoglalt, most nem ér rá, nem szabad.”
Úgy halasztod, ahogy tetszik, hogyha egyszer már a mi
Hazugságunkat bevette, és az elsőt elhiszi.

VENDÉGBARÁTHI

Tetszik a terv.

GYÜRKŐC

Menj a házba, és ha ott van, küldd haza
Gyorsan a nőt, és tanítsd meg mindenre, oktasd ki jól,
Tanácsunkat tartsa észben, s ahogy oktattuk mi rá:
Tudjon ikerhúgáról.

VENDÉGBARÁTHI

Jó, készre gyúrva küldöm át.

Mást is kérsz még?

GYÜRKŐC

Menj be!

VENDÉGBARÁTHI

Jól van. *(Bemegy a házba)*

GYÜRKŐC

Én is hazaballagok,

S földerítem azt az embert, céljaim takarva jól,
Aki a majmot hajszolta szolgakollégák közül:
Mert úgysem bírja ki, hogy a személyzetből valakit
Be ne avasson titkába: látta gazdánk kedvesét
A szomszédban csókolózni egy idegen fiúval.
Ismerem, rossz szokás: én sem tudok titkot tartani.
Hogyha meglesz, ostromlétrám majd ellene fordítom.
Küzdelemre készen állok; holtbiztos, hogy beveszem!

Hogyha nincs meg, szimatolva, mint vadászkopó megyek
Addig, míg nyomán haladva, a rókát előkerítem.
Húha, csikordul az ajtó. Elhalkulok, mert ez épp
A lány őre, a kollégám, aki rajta most kilép.

HARMADIK JELENET

Cselényi, Gyürkőc

CSELÉNYI

Hacsak alva nem jártam fönt a tetőkön, annyi tény,
Polluxra, hogy láttam itt a szomszédban a főnökünk
Barátnőjét, Partíciát, ahogy rosszban sántikált.

GYÜRKŐC *(félre)*

Ez látta őt csókolózni, mint szövegéből kiveszem.

CSELÉNYI *(meglátja Gyürkőcöt)*

Ki ez itt?

GYÜRKŐC

A kollégád. Hogy vagy, Cselényi?

CSELÉNYI

Örülök,

Hogy jössz, Gyürkőc Feri.

GYÜRKŐC

Mi baj, mi történt? Bökd ki hamar!

CSELÉNYI

Félek...

GYÜRKŐC

Mitől?

CSELÉNYI

Nehogy még ma, ahányan csak itt vagyunk,
Ordítózza kapálózzunk a keresztfán.

GYÜRKŐC

Csak magad

Kapálózz, én ezt a vészes keresztelést kihagyom.

CSELÉNYI

Nem tudod, hogy milyen büntény történt nálunk az előbb?

GYÜRKŐC

Na, milyen?

CSELÉNYI
Szeméremsértés.

GYÜRKŐC
Akkor fojtsd magadba mélyen;
Nem érdekel, minek tudni.

CSELÉNYI
Jobb, ha tőlem tudod meg:
Nőstény majmunkat üldöztem ma a szomszéd háztetőn.

GYÜRKŐC
Polluxra: csak idióta ember kerget nyamvadt állatot.

CSELÉNYI
Töröljön el az ég!

GYÜRKŐC
Téged!... Folytasd, ha már elkezdted.

CSELÉNYI
Véletlenül bekukkantok a szomszédunk udvarába:
S Partíciát pillantom meg csókolózni egy idegen,
Ismeretlen fiúval.

GYÜRKŐC
Cselényi, mi ütött beléd?

CSELÉNYI
Tisztán láttam.

GYÜRKŐC
Na ne...

CSELÉNYI
Pedig... Két szememmel, hogyan már!

GYÜRKŐC
Ne viccelj... de furcsán beszélsz. Nem láttad te.

CSELÉNYI
Szerinted
Szembajom van?

GYÜRKŐC
Orvosoddal konzultáljál... Arról van szó:
Ha az istenek szeretnek, nem terjeszted a mesédet:
Saját fejedre, lábadra hozol durva büntetést,
Mert bukásod dupla lesz, ha gátlás nélkül folytatod
Beteg fecsegésed.

CSELÉNYI

Hogyhogy dupla lesz...?

GYÜRKŐC

Na, idesüss:

Először, ha hamis vádat kensz a nőre, neked annyi;
Másodszor, ha igazad van: te vagy az őre, neked annyi.

CSELÉNYI

Nem tudom, mi lesz velem, de amit láttam, azt tudom.

GYÜRKŐC

Folytatod, szerencsétlen?

CSELÉNYI

Mit mondjak neked, hacsak nem azt,
Amit láttam? Mert még most is odaát van.

GYÜRKŐC

Hm, nem otthon?

CSELÉNYI

Menj be magad, nézd meg. Többször nem kérem, hogy higgy nekem.

GYÜRKŐC

Megcsinálom. –

CSELÉNYI

Itt várok rád. *(Gyürkőc bemegy Ostromváry házába)*
És ravaszul meglesem,

Hogyan jön a legelőről hazafelé a tehén.
Mit csináljak? Énrám bízta barátnőjét a harcos.
Ha följelentem: végem, de akkor is, ha hallgatok,
És ez kiderül. A nőnél van gonoszságban elszántabb?
Míg a tetőn tartózkodom, ő kiszökik szobából;
Elszánt egy vétkes, Polluxra! Ha a harcos sejtené,
Egész háza személyzetét keresztre feszítené.
Herkulesre, jobb kussolni, mint baromként halni meg,
Mert ki önmagát eladja, arra nem vigyázhatok.

GYÜRKŐC *(kijön a házból)*

Cselényi, Cselényi, van-e a földön nálad elszántabb alak,
Akit születése óta jobban gyűlöl minden isten?

CSELÉNYI

He?

GYÜRKŐC

Az kell, hogy szemed kiszúrják, mert azt láttad, ami nincs?

CSELÉNYI

Mit, ami nincs?

GYÜRKŐC

Életedért nem adnék egy lyukas diót.

CSELÉNYI

Mi a baj?

GYÜRKŐC

Még kérded, mi baj?

CSELÉNYI

Már miért ne kérdezném?

GYÜRKŐC

Nem akarsz lenyesetni folyton pörgő nyelvedet?

CSELÉNYI

Mért akarnám?

GYÜRKŐC

Mert itthon van Partícia, akiről

Azt mondtad, hogy a szomszédban egy külsőst csókolt, ölelt.

CSELÉNYI

Csodálom, hogy dudvát zabálsz, bár a búza most az olcsó.

GYÜRKŐC

Micsoda?

CSELÉNYI

Rövidlátó vagy.

GYÜRKŐC

Baromarc, hiszen te nem

Rövidlátó, hanem vak vagy: otthon láttam azt a lányt.

CSELÉNYI

Otthon?

GYÜRKŐC

Otthon, Herkulesre!

CSELÉNYI

Pá! Látom, te csak szívatsz.

GYÜRKŐC

Szóval mocskos lesz a markom.

CSELÉNYI

Mért?

GYÜRKŐC

Sárral játszadózom.

CSELÉNYI

Neked annyi!

GYÜRKŐC

Neked annyi, Cselényikém, megígérem,

Hacsak szemed és szöveged másfelé nem fordítod.

Hallgasd csak, zörren az ajtónk.

CSELÉNYI

Én a másikat lesem,

Mert nem érhet onnan ide, hacsak nem a kapun át.

GYÜRKŐC

De hát itthon van! Cselényi, mondd, milyen bűn nyugtalanít?

CSELÉNYI

Mindent látok, mindent érzek, csakis magamnak hiszek:

Senki nem riaszt el: itt van, itt, ebben a házban ő.

Itt lesem, hogy át ne szökjön erre észrevétlenül.

GYÜRKŐC *(félre)*

Enyém a tag, elzavarom sáncaiból nemsoká. *(Cselényiinek)*

Győzzelek meg, hogy beismerd: ostobán látsz?

CSELÉNYI

Rajta, kezd!

GYÜRKŐC

Szíved buta és szemed is haszontalan?

CSELÉNYI

Csak tovább!

GYÜRKŐC

Állítod, hogy ott van urad szeretője?

CSELÉNYI

Sőt, mi több,

Láttam is bent csókolózni egy idegen férfival.

GYÜRKŐC

Tudod, hogy a két ház között nincs átjáró?

CSELÉNYI

Én tudom.

GYÜRKŐC

Semmi erkély vagy hátsó kert, csak belső udvar.

CSELÉNYI

Tudom.

GYÜRKŐC

Szóval? Ha itt van, s megmutatom, hogy tőlünk kilépni lásd,
Rászolgáltál nagy verésre?

CSELÉNYI

Hogyne!

GYÜRKŐC

Figyeld a kaput,

Át ne verjen, át ne lopja onnan erre önmagát.

CSELÉNYI

Pont ezt csinálom.

GYÜRKŐC

Na, mindjárt utadba terelem őt.

CSELÉNYI

Rajta, hajrá; (*Gyürkőc bemegy a katona házába*)

tudnom kéne, amit láttam, láttam-e,

Vagy pedig ez tartja szavát, s megmutatja itthon a lányt?

Van saját szemem, dehogyis kérek kölcsön másikat.

Ez a szolga udvarol a lánynak, körbesompolyogja,

Ebédre elsőnek hívják, övé az első jó falat;

Habár három éve sincs még, hogy minekünk dolgozik,

Senkinek a személyzetből nincs jobb dolga, mint neki.

Azt csinálom, amit muszáj: szépen a kaput lesem.

Elállom az utat. Pollux, át nem vághat senki sem.

NEGYEDIK JELENET

Gyürkőc, Partícia, Cselényi

GYÜRKŐC (*Partíciával kilép a katona házából*)

Az oktatást eszedben tartsd.

PARTÍCIA

Mért szajkózod ezerszer?

GYÜRKŐC

Félek, nem vagy elég dörzsölt.

PARTÍCIA

Ne félj, a rosszra még tíz

Szelíd kislányt kioktatok, ha kell, fölöslegemből.

GYÜRKŐC (*Partíciának*)

Na rajta, folytasd, trükköző, én félreállok innen.

Mi az, Cselényi?

CSELÉNYI

Őrködöm, de van fülem: mi kéne?

GYÜRKŐC

Na, látom, pont ilyen leszel, ha a városkapun túl

Kitárt karokkal majd a fára fölfeszülsz.

CSELÉNYI

Miért is?

GYÜRKŐC

Nézz balra, mondd: ki ez a nő?

CSELÉNYI

A halhatatlanokra!

A főnök szeretője az!

GYÜRKŐC

Nekem is annak tűnik.

Na, húzzál elpusztulni, jó?

CSELÉNYI

Hová?

GYÜRKŐC

Vesztedbe rögtön.

PARTÍCIA

Hol a jó szolga, aki rám, az ártatlanra fogta

A legnagyobb gyalázatot?

GYÜRKŐC (*Cselényire*)

Az mondta, továbbadtam.

PARTÍCIA

Te láttál csókolózni, te mondtad ezt, mocskos ember?

GYÜRKŐC

Ismeretlen fiúval!

CSELÉNYI

Ezt mondtam, ja, Herkulesre.

PARTÍCIA

Engem láttál?

CSELÉNYI

Két szememmel.

PARTÍCIA

Majd nem lesz szemed, ha

A láthatónál többet lát meg.

CSELÉNYI

Úgyse rettenek meg,

Ha láttam, amit láttam.

PARTÍCIA

Én lökött időpazarló,

E féltőrülttel csevegek, kit fejtől fosztok meg úgysis.

CSELÉNYI

Kár fenyegetned: nem vitás, hogy a kereszt lesz a sírom.

Ott függött mind apám, nagyapám, szépapám, üköm, őszám.

Fenyegetéssel nem tudod szemem kitolni úgysisem.

Hadd osszam meg pár szavamat, Gyürkőc Feri, könnyörgöm...

Honnan jött?

GYÜRKŐC

Honnan, ha nem a házból?

CSELÉNYI

A házból?

GYÜRKŐC

Látsz, hm?

CSELÉNYI

Látlak.

Elképesztő bűn! Hogy tudott átjönni onnan erre,

Ha nálunk nincs sehol erkély, se hátsó kert, se ablak,

Hacsak nem rácsos; márpedig tudom, hogy láttalak bent.

GYÜRKŐC

Nyomulsz és vádolod, te szemétláda?

PARTÍCIA

Castoromra,

Nem volt csalás a látomás utolsó álmaimban?

GYÜRKŐC

Mit álmodtál?

PARTÍCIA

Konkrétan ezt – de jól figyeljetelek rám –:

Ikerhúgomat láttam ma éjszaka álmaimban;

A barátjával érkezett Athénből Ephesusba,

S úgy látszott: a szomszéd házban szálltak meg mind a ketten.

GYÜRKŐC *(félre)*

Gyürkőc Feri álmodta, más meséli. *(Particiának)*

Rajta, folytasd!

PARTÍCIA

Örültem álomban nagyon, hogy jött; de pont miatta
Úgy tűnt nekem, hogy szörnyű nagy gyanúba keveredtem.
Álomban egyik emberünk, ahogy te most, bevádolt,
Szerinte látta: idegen fiúval csókolóztam,
Mikor pedig ikerhúgom csókolta csak szerelmét.
Álomban így ártatlanul ért rágalom, hamis vád.

GYÜRKŐC

Nem az történt-e pontosan, mit láttál álmaidban?
Valóra vált álom, Pollux! Indulj be és imádkozz!
Szerintem a főnöknek is el kell mesélni.

PARTÍCIA

El hát!

Nem tűröm, hogy büntetlenül vádolhasson be bárki. – *(Bemegy a kato-
na házába)*

CSELÉNYI

Mibe heveredtem? Félek, viszketni kezd a hátam.

GYÜRKŐC

Tudod, hogy véged?

CSELÉNYI

Biztosan bent van; most kell kapunkat

Szemmel tartani, bárhol is tartózkodik.

GYÜRKŐC

Cselényi,

Gondold csak meg, milyen csodás volt álma!, és hasonló:
Még azt is látta benne, hogy te csókkal vádolod meg.

CSELÉNYI

Most már én magam sem tudom, mit higgyek: láttam, és most
Már úgy tűnik, hogy mégse láttam.

GYÜRKŐC

Herkulesre, ne későn

Térj észre; szépen tönkremész, ha ez urunk fülébe eljut.

CSELÉNYI

Most már belátom: az előbb homály borult szememre.

GYÜRKŐC

Régen világos, mert a lány végig bent volt a házban.

CSELÉNYI

Biztosat alig mondhatok: ha láttam őt, se láttam.

GYÜRKŐC

Szóval bennünket ostobán majdhogynem tönkretettél,
Uradhoz hű akartál lenni, s magad majdnem megölted.
De most a szomszéd ajtaja csikordul; hallgatok, jó.

ÖTODIK JELENET

Partícia, Cselényi, Gyürkőc

PARTÍCIA (*kilép Vendégbaráthi házából, visszaszól*)

Tüzet az oltárra, hogy az ephesusi Dianát dicsérjem,
Boldog hálával, füstölve jó arab illatszerekkel,
Mert Neptun országában ő a szörnyű sziklaszirtek
Között megőrzött, míg a vad hullámokon bolyongtam.

CSELÉNYI

Gyürkőc Feri, Gyürkőc Feri!

GYÜRKŐC

Mi kell, mi kell, Cselényi?

CSELÉNYI

Ez a nő, aki most kijött, nem a főnök barátnője?
Partícia ez, vagy nem?

GYÜRKŐC

Ő lesz az, Herkulesre!

Csodás rejtély: hogyan tudott mitőlünk áthatolni,
Ha egyáltalán ő az...

CSELÉNYI

Nem biztos?

GYÜRKŐC

Hááát, annak látszik.

CSELÉNYI

Akkor menjünk, szólítsuk meg. Hogy is van ez, Partícia?
Mit kutatsz abban a házban, mi dolgod van odaát?
Reagálsz? Hozzád beszélek.

GYÜRKÓC
Polluxra, te csak magadhoz,
Mert ez bizony nem válaszol.

CSELÉNYI
Hozzád, problémahalmaz
És bűn, te szomszédok között cikázó.

PARTÍCIA
Kivel locsogsz itt?

CSELÉNYI
Kivel, ha nem veled?

PARTÍCIA
Ki vagy? S velem mi dolgod, ember?

CSELÉNYI
Van képed vitatni, ki vagyok?

PARTÍCIA
Mért ne, ha nem tudom?

GYÜRKÓC
És én? Ha őt nem ismered?

PARTÍCIA
Ellenszenves, bárki vagy,
Vele együtt.

GYÜRKÓC
Nem ismeresz minket?

PARTÍCIA
Egyikötöket sem.

GYÜRKÓC
Reszketek.

CSELÉNYI
Mitől?

GYÜRKÓC
Hogy mi valamiként elhagytuk jobbik magunkat,
Mert ez itt nem ismer minket. Ki szeretném puhatólni,
Cselényi: mi vagyunk-e mi, nem változtatott-e át
Egy szomszédunk lopva mássá minket észrevétlenül.

CSELÉNYI
Én én vagyok.

GYÜRKÓC

Polluxra, én is. Hölgyem, te gyanús vagy nekem.
Hozzád szólok, hé, Partícia!

PARTÍCIA

Mitől ment el az eszed,
Hogy hibásan, hamis néven szólítasz meg?

GYÜRKÓC

Te, figyelj,

Hogy hívnak?

PARTÍCIA

Dikaia a nevem.

CSELÉNYI

Dehogysis, hazudozol,
Partícia, hamis nevet akarsz viselni, ennyi tény.
Rongy, szemét vagy, nem Dikaia: a főnök ellen bűnözöl.

PARTÍCIA

Hogy én?!

CSELÉNYI

Igen, te!

PARTÍCIA

Nos, tegnap éjjel érkeztem csak ide,
Fiatal athéni barátommal együtt.

GYÜRKÓC

Mondd meg nekem,

Mit keresel Ephesusban?

PARTÍCIA

Hallottam, ikerhúgom
Itt lakik most, őt szeretném megtalálni.

CSELÉNYI

Hé, hazug!

PARTÍCIA

Castorra, inkább agyament, mert veled szórakozom.
Megyek is.

CSELÉNYI

De nem engedlek. *(Megragadja)*

PARTÍCIA

Engedj!

CSELÉNYI

Van bizonyíték,

Dehogyan szaladsz.

PARTÍCIA

Nagyot csattan arcodon a tenyerem,

Ha nem engedsz. *(Szabadulni próbál)*

CSELÉNYI *(Gyürkőcnek)*

Mit állsz ott, pöcs? Elhatárolódsz talán?

GYÜRKŐC

Mert nem az a cél, hogy hátam szenvedjen, ha nem tudom,

Vajon Partícia ez, vagy csak hasonló és nem ő...

PARTÍCIA

Engedsz vagy nem?

CSELÉNYI

Akaratod ellenére foglak el,

S hazahurcollak, ha nem jössz magadtól.

PARTÍCIA

Vendég vagyok

A házban; s az attikai Athénban van otthonom,

Nincs közöm a házatokhoz, s hogy kik vagytok, fogalmam sincs.

CSELÉNYI

Jelents föl; de nem engedlek, csak ha megesküdsz nekem,

Hogy utána oda mész be. *(A katona házára mutat)*

PARTÍCIA

Brutális állat, hogy hívnak?

Esküszöm, ha elengedsz, megyek, ahová parancsolod.

CSELÉNYI

Oké, engedlek.

PARTÍCIA

Elmegyek. *(Bemegy Vendégbaráthi házába)*

CSELÉNYI

Nőiesen becsapott.

GYÜRKŐC

Jól elbuktad, Cselényikém, zsákmányodat, mivel ez

A főnökünk szeretője. Mondd, de tényleg megcsinálod...?

CSELÉNYI

Mit csináljak?

GYÜRKŐC

Hozz egy kardot odabentről.

CSELÉNYI

Minek az?

GYÜRKŐC

Berontok az épületbe, s ha valakit odabent
Vele látok csókolózni, azonnal meggyilkolom.

CSELÉNYI

Gondolod, hogy ő volt az?

GYÜRKŐC

Polluxra, biztosan ő.

CSELÉNYI

Hogyan

Tudott színlelni!

GYÜRKŐC

A kardot... Hozzad má'!

CSELÉNYI

Megyek, hozom.

(Bemegy a katona házába)

GYÜRKŐC

Nincs lovas és nincs gyalogos, aki olyan vakmerő
Biztonsággal vitelezné ki a tervét, mint a nő.
Hú, ügyesen osztotta szét két szerepre szövegét!
Hú, ravasz szolgakollégám száját szépen kente el!
Fogalma sincs, hogy átjárót fűrt valaki a falon.

CSELÉNYI *(kirohan)*

Hé, Gyürkőc Feri, a kardra semmi szükség.

GYÜRKŐC

Mért, mi van?

CSELÉNYI

Otthon van a főnök nője.

GYÜRKŐC

Otthon van?

CSELÉNYI

Az ágyban hever.

GYÜRKŐC

Polluxra, bajba juttattad magadat, ha ez igaz.

CSELÉNYI

Má' miér'?

GYÜRKŐC

Mer' megfogdostad a szomszéd hölgyet, pofátlan.

CSELÉNYI

Herkulesre, rémes!

GYÜRKŐC

Senki el nem törli ezt a tényt:

Nem őt, hanem ikerhúgát láttad csókolózni bent.

CSELÉNYI

Ez bizony biztos, hogy ő volt, ahogy mondod. Jó nagyot

Buktam volna, hogyha szólok a főnöknek...

GYÜRKŐC

Van eszed

És hallgatsz: a szolga többet tudjon, mint amit beszél.

Elmegyek, nehogy bevonj még dolgaidba engem is:

Átmegyek a szomszédba. De nem tetszik a zavarod.

Hogyha keres majd a főnök, itt leszek, csak hívjatok. –

(Bemegy Vendégbaráthihoz)

HATODIK JELENET

Cselényi, Vendégbaráthi

CSELÉNYI

Na, ez továbbállt, főnökével ennyire

Törődik csak: mintha nem volna főnöke.

De a lány nyilvánvalóan otthon van, hiszen

Magam leptem meg az előbb, ahogy hevert.

Vigyázni kell, most mindenképpen meglessem.

VENDÉGBARÁTHI *(kilép a házból, mintha nem venné észre Cselényit)*

Már azt hiszik, hogy nőstény és nem hím vagyok,

A szomszéd harcos emberei annyira

Kicsúfoltak... A vendég nőt, aki ide

Tegnap Athénből barátommal érkezett,

Ezek itt bántották, pedig szabad nemes!

CSELÉNYI

Lebuktam. Ez felém tart, Herkulesre, jön.

De félek, ebből borzasztó bajom lehet,
Amennyiben jól hallottam az öreget.

VENDÉGBARÁTHI *(félre)*
Odalépek hozzá. *(Főnhangon)*
Cselényi, főcselény,
Vendégemet te maceráltad a ház előtt?

CSELÉNYI
Hallgass meg, jaj, szomszéd, könyörgök.

VENDÉGBARÁTHI
Téged, én?

CSELÉNYI
Tisztázni szeretném magam.

VENDÉGBARÁTHI
Tisztázni, te?
Akinek ilyen ormótlan nagy bűne van?
Mert a harcshoz tartoztok, azt hiszitek,
Piszok gennyláda, előttetek nincs határ?

CSELÉNYI
Szabadna...

VENDÉGBARÁTHI
Úgy szeressenek az istenek,
Istennők: bűnödért vesszővel verlek el,
Egész nap ütlek, hajnaltól alkonyatig,
Mert összetörted az ereszt, a cserepet,
Míg mászkáltál hozzád méltó majmod után,
És mert felülről meglested vendégemet,
Ahogy csókolta, kényeztette kedvesét,
S mert főnököd kitarottjára bűnt
Fogtál, s fejemre ritka nagy gyalázatot:
A vendéghölgyet zaklattad házam előtt.
Ha nem büntetlek botokkal kedvem szerint,
Jobban elborítom szégyennel az urad,
Mint a vihar hullámmal a tenger színét.

CSELÉNYI
Kényszer hajt: Vendégbaráthi úr, nem tudom,
Vajon téged nyíltan vallatni volna jobb?
Vagy ha a nő nem az, akinek láttam az előbb,
Inkább előtted kell-e tisztáznom magam?

Mert még most sem tudom, kit láttam az előbb,
Annyira hasonlít a miénkre az a nő;
Ha nem is ő...

VENDÉGBARÁTHI

Gyere be hozzám, megtudod.

CSELÉNYI

Szabad?

VENDÉGBARÁTHI

Nyugodtan vizsgálj meg, parancsolom.

CSELÉNYI

Megyek már. *(Bemegy Vendégbaráthi házába)*

VENDÉGBARÁTHI *(beszól a katona házába)*

Hé, nyomás, Partícia, gyerünk,

Fuss fürgén át hozzánk, mert a kényszer nagy úr.

Azután, ha Cselényi elment tőlünk, siess

És otthonodba vissza fürgén futva fuss!

Polluxra, félek, hogy még elront valamit,

Ha meg nem látja bent a nőt. – De már jön is.

CSELÉNYI *(kilép Vendégbaráthi házából)*

A halhatatlan istenetekre: olyat, aki

Jobban hasonlít rá, és mégsem ő, tudom,

Isten sem készíthet.

VENDÉGBARÁTHI

Szóval?

CSELÉNYI

Bűnös vagyok.

VENDÉGBARÁTHI

Ő az, vagyis?

CSELÉNYI

Ha ő is az, akkor sem ő.

VENDÉGBARÁTHI

Ezt láttad ott bent?

CSELÉNYI

Ezt és a vendégedet,

Épp nagyban csókolóztak.

VENDÉGBARÁTHI

Ő az?

CSELÉNYI

Nem tudom.

VENDÉGBARÁTHI

Akarsz bizonyítékot?

CSELÉNYI

Persze.

VENDÉGBARÁTHI

Menj haza,

S nézd meg: a tiétek otthon van-e.

CSELÉNYI

Helyes.

Elsőrangú tanács! Azonnal itt leszek. *(Bemegy a katona házába)*

VENDÉGBARÁTHI

Nem láttam senkit, akit ügyesebben és
Csodálni méltóbb csellel csaptak volna be.
Már jön is.

CSELÉNYI *(kilép a házból)*

Könyörgök, Vendégbaráthi úr,
Istenre, emberre, ostobaságomra kérlek és
A térdeidre...

VENDÉGBARÁTHI

Mért rinyálsz?

CSELÉNYI

Hogy megbocsásd

Tudatlan butaságomat. Most már tudom:
Meggondolatlan voltam, vak futóbolond.
Mert bent van Partícia.

VENDÉGBARÁTHI

Te mocsok szemét,

Láttad mindkettőt?

CSELÉNYI

Láttam.

VENDÉGBARÁTHI

Hívd a főnököd!

CSELÉNYI

Tudom, hogy a legnagyobb verést jogosan kapom,
S hogy vendég hölgyed megsértettem jogtalan;
Igen, de gazdám babájának hittem őt,

Ki mellé a katona őrnek állított.
Egy kútból két vízcsepp nem merhetsz, melyek
Jobban hasonlítanak egymásra, mint e két iker.
Bevallom azt is, hogy a belső udvaron
Belestem.

VENDÉGBARÁTHI

Hogyne vallanád, ha láttam is!
És láttad csókolózni bent vendégemet
A lánnyal.

CSELÉNYI

Úgy van. Minek tagadnám? Igaz.
De azt hittem, hogy Partíciát látom ott.

VENDÉGBARÁTHI

Ilyen súlyos ökörnek gondoltál, fiam?
Látom és tűröm, hogy szomszédunk ellen a
Házamban ekkora bűnt kövessenek el?

CSELÉNYI

Belátom végül is, agyament voltam az előbb,
Most már mindent tudok; de semmi gonoszat
Nem tettem.

VENDÉGBARÁTHI

És illetlenül? Helyénvaló,
Hogy a szolga féken tartsa száját és szemét
És a kezét.

CSELÉNYI

Ha mától fogva egyszer is
Mégmukkanok majd – tudjak akármennyit is –,
Feszítsetek meg, átadom neked magam;
Csak most még nézd el ezt.

VENDÉGBARÁTHI

Legyőzöm lelkemet,
Ne higgye, hogy gonosz szándékkal tetted ezt,
És megbocsátok.

CSELÉNYI

Áldjanak meg az istenek!

VENDÉGBARÁTHI

De, Herkulesre, ha isten kedvel, nyelvedet
Tartsd féken ezentúl, és amit tudsz, azt se tudd,
Amit láttál, ne lásd!

CSELÉNYI

Nagyon helyes tanács,
Így lesz; de eléggé kibeszélted magad?

VENDÉGBARÁTHI

Mehetsz.

CSELÉNYI

Parancsolsz mást is?

VENDÉGBARÁTHI

Hogy ne ismerj ezután. *(A színpad sarkába vonul)*

CSELÉNYI

Megesküdött. Túl gyorsan megkegyelmezett,
Mintha nem haragudna; de tervét tudom:
Ha a főtérről katonánk megérkezik,
Elfogat otthon. Mert ő és Gyürkőc Feri
Együtt árulnak engem: éreztem, tudom.
Csapdába rejtett ételükből nem eszem!
Lelépek inkább, néhány napra eltűnök,
Míg elsimul a zavar, a düh elcsitul,
Mert nagy bűnözők büntetése jár nekem.
De ügyem bárhogy fordul is, most elmegyek. *(Elmegy)*

VENDÉGBARÁTHI

Ez elpályázott. Tudható, Polluxra, hogy
A döglött disznó ennél sokkal okosabb:
Mit látott egyszer, láthatlannak esküszti.
Szeme, füle és véleménye átszökött
Az oldalunkra. Szóval eddig semmi gond:
Szintén nagyon ügyesen játszott ez a nő.
A tanácsba megyek megint; mert Gyürkőc Feri
Nálunk van éppen, Cselényi házon kívül:
Szóval döntő tanácsot tudunk tartani.
Megyek, nehogy távollétemben döntsenek. *(Bemegy a házába)*

HARMADIK FELVONÁS

ELSŐ JELENET

Gyürkőc, Vendégbaráthi, Hajó-Vontágh

GYÜRKŐC *(kilép Vendégbaráthi házából, visszaszól)*

Egy kicsit maradjatok még bent a házban, Hajó-Vontágh,
Hagyjátok, hogy körülnézzek, hátha bárhol csapda vár,
Mert ma tanácsulést tartunk. És biztos hely kell nekünk,
Ellenségeink ne tudják elrabolni tervemet.
Legtöbbször a legjobb tervet lopják el a tolvajok,
Ha nem gondos óvatosság szemel ki biztos helyet.
Mert a terv átgondolatlan, ha ellenségednek segít,
És ha a hasznára szolgál, akkor jócskán árt neked.
Ha tervedről ellenséged jó előre értesül,
Éppen azzal bénítja meg nyelved, köti meg kezed,
S rajtad hajtja végre, amit te akartál vele tenni...
Kifigyelem, jobb felől vagy bal felől nem áll-e itt
Vadász, hálóként vetve ki terveinkre füleit.
De látom már: a környék az utolsó utcáig üres.
Hívom őket. *(Bekiált a házba)*

Baráthi úr, Hajó-Vontágh, bújjatok ki!

VENDÉGBARÁTHI *(kijön Gyürkőccel és Hajó-Vontágh-gal)*

Látod, engedelmeskedtünk.

GYÜRKŐC

Könnyű uralni a jókat.

Mégis tudnom kell, hogy mindent az alapján viszünk végbe,
Ahogy ott bent megbeszéltük?

VENDÉGBARÁTHI

Hasznosabb terv nincs.

GYÜRKŐC

Na ja.

Te mit gondolsz?

HAJÓ-VONTÁGH

Ami nektek tetszik, ne tetsszen nekem?

Akad jobb barátom, mint te?

VENDÉGBARÁTHI

Szavad kedves és baráti.

GYÜRKŐC

Polluxra, ő már csak ilyen.

HAJÓ-VONTÁGH

Bár kínlódom, én balek,

Testem-lelkem gyötri tervem...

VENDÉGBARÁTHI

Áruld már el, hogy mi kínoz.

HAJÓ-VONTÁGH

Hogy téged tisztos korodban terhellek meg gyermekem

Csínyeimmel: nem illenek becsületedhez, uram...

S ráadásul kérve kérlek: támogass a kedvemért,

Sőt segíts ki, és magad is úgy cselezz szerelmemért,

Mit a te korod nem követ, sokkal inkább elkerül:

Szégyellem, hogy szépkorúként ér miattam bosszúság.

GYÜRKŐC

Új divat szerint szeretsz, ha bármi tettedet szégyelled:

Ez nem szerelem; a vágnak árnya vagy csak, Hajó-Vontágh.

HAJÓ-VONTÁGH

Illik ez, hogy vénkorodban küszködj a szerelmemért?

VENDÉGBARÁTHI

Hogy mondod? Talán esetleg azt hiszed, az Acheron

Vizébe léptem fél lábbal? Túl sokat éltem szerinted?

Ötvennégy éves vagyok csak, tekintetem tiszta még,

Lábam lépése ruganyos, kezem is lazán mozog.

GYÜRKŐC

Ősz hajjal se hidd öregnek, természete nem tunya,

Tökéletes képessége megvan még, le nem konyult.

HAJÓ-VONTÁGH

Polluxra, tapasztalom is, hogy így igaz, Gyürkőc fiam;

Kedves szándéka nagyon is fiatal emberre vall.

VENDÉGBARÁTHI

Minél nagyobb veszélyben vagy, annál jobban megismered

Jó szándékodat irántad.

HAJÓ-VONTÁGH

Elég régen ismerem!

VENDÉGBARÁTHI

A szerelmezt támogatva, muszáj, hogy te is szeress,
Rendelkezz ismerettel, ne a külvilágban keresd!
Nem szerelmes alig érti szerelmesek szellemét.
Maradt testemben még pici nedv, maradt csipetnyi vágy,
Kéjeből és gyönyörből nem száradtam ki teljesen.
Ha kell, szellemes szónok és kellemes asztaltárs vagyok:
Két minőség! Az asztalnál nem vágok senki szavába.
Gondolok rá, hogy goromba ne legyek tapintatos
Társaságban, és részem a beszédből kivegyem,
De a hallgatásból éppúgy, hogyha pont másé a szó.
Köpködésbe, tüsszentésbe, orrfújásba nem fogok.
Ephesusban születtem, nem faluban és nem tanyán.

GYÜRKŐC

Ezt az üde öregembert!... Ha minden jót képvisel,
Amit sorolt, elhiszem, hogy Venus maga dajkálta.

VENDÉGBARÁTHI

Vágy-rutinomból a szónál többet adnak tetteim.
Asztaltársam kedvesére soha nem vetem magam,
Jó húsát el nem halászom, korsóm elé nem tolom,
Nem törhet ki miattam, ha becsípek, veszekedés:
Hogyha bárki kellemetlen, fél szó nélkül megyek ágyba,
Csak szerelmet, enyelgést és tiszta viccet preferálva.

GYÜRKŐC

Polluxra, az egész lelked szerelemre született:
Aranyat adok még három hozzád méltó emberért.

HAJÓ-VONTÁGH

Ebben a korban egyetlen ilyen embert sem találsz,
Ki mindenben ilyen kedves, ilyen közeli barát.

VENDÉGBARÁTHI

Muszáj elismerned: szörnyen fiatal még szellemem,
Minden ügyben úgy segítek sűrűn, el nem fáradok.
Dühös, mogorva ügyvédre van szükséged? Itt vagyok.
Vagy szelídre? A szélcsöndes tengernél is szelídebb,
A nyugati lány légáram fuvalmánál lágyabb leszek.
Legvidámabb vacsorázó társad szintén én leszek,
Nincs nálam jobb asztaltársad, ivócimborád kiválóbb,
S ügyesebben szoknyavadász nem ugrál sehol, soha.

GYÜRKŐC (*Hajó-Vontághnak*)

Ennyi képességhez még mit kérnél, hogyha rajtad állna?

HAJÓ-VONTÁGH

Úgy szeretném meghálálni neki a szépet, a jót,
S neked, mert látom, miattam mennyi bosszúság gyötör. (*Vendégbará-*
thinak)

De zavar, hogy ilyen sok pénzt pazarolsz rám.

VENDÉGBARÁTHI

Buta vagy.

Rossz házasságra, ellenségre költögetni veszteség,
Jó barátira, jó vendégre nyereség a kiadás.
Tudja a bölcs, hogy ő jár jól, mikor az istenre áldoz.
Jó szívvel látlak vendégül, hál'istennek van miből:
Egyél, igyál, pörögj velem, jókedvvel töltsd fel magad.
Házam szabad, és szabadon élek, ahogy akarok!
Mert hisz isten kegyelméből van vagyonom: feleségnek
Van raktáron elég vastag, gazdag hozományú asszony,
Csak tudod, nem szeretném, hogy nálam nagyszájú nő lakjon.

HAJÓ-VONTÁGH

Mért ne? Gyereket csinálni mámorító feladat.

VENDÉGBARÁTHI

Herkulesre, mámorítóbb, ha szabad vagy te magad.

GYÜRKŐC

Tudsz tanácsot adni bölcsen másnak is, magadnak is.

VENDÉGBARÁTHI

Mert a jó feleség nagy kincs, ha a földön bárhol is
Ráakadnál egy ilyenre; de házamba azt vigyem,
Ki nem mondja: „Drága férjem, gyapjút vásárolj nekem,
Hadd készíttessenek köpenyt és tunikát, meleg ruhát
Neked, hogy ne fázz a télen”? Nőtől ezt ne halld soha!
Még a kakas meg se szólalt, álmaimból fölzavar,
Ezzel: „Édes, anyák napján ajándékozd meg anyámat,
Adj befőttre, hálaadás ünnepére némi pénzt,
Bohócdoktorra, álomfejtőre, belgyógyászra, tenyérjósra;
Nagy probléma, hogyha nem kap, fintorog rám mindegyik.
Üres kézzel a varrónót sem engedhetem tovább,
Lám, a személyzet haragszik, mert még semmit sem kapott;
A szülésznő is kevesli díját, vitázik velem;

Hát a személyzet pesztrája, az már semmi pénzt se kap?”
Ilyen és ehhez hasonló nő-dolgok riasztanak,
Hogy nőt hozzak házamba, ki borzasztóan szónokol.

GYÜRKŐC

Az ég irgalmas tehozzád: mert ha egyszer elveszett
A szabadság, nem egykönnyen állítod helyre megint.

HAJÓ-VONTÁGH

Bár dicsőség jó családban, bő vagyonban gyermeket
Fölnevelni, a magad és nemzetséged emlékművét...

VENDÉGBARÁTHI

Mi szükségem gyermekekre? Van pont elég rokonom.
Jól élek, jól eleresztve, kedvem és szívem szerint.
Köztük osztom szét a pénzem. Megkapják, ha meghalok.
Itt nyüzsögnek, rám ügyelnek, minden óhajom lesik.
Kora reggel fölkeresnek; hogy aludtam, kérdezik.
Azt tekintem jó gyerekeknek, aki ajándékokat küld.
Ha áldoznak: önmaguknál nagyobb részt adnak nekem.
Hidegtállal, melegtállal, reggelivel látnak el.
Átkozottnak vallja magát, aki alig küld nekem.
Ajándékkal versenyeznek, s én magamban mormolom:
„Vagyonomért versenyezve kényeztet számos rokon.”

GYÜRKŐC

Nagyon biztos életpályamodell szerint élsz, hiszen
Hármasikreid is vannak, hogyha jól érzed magad!

VENDÉGBARÁTHI

Hiszen ha volna, bajom is volna gyermekek miatt elég:
Ha egyikük lázas, szívem úgy szenvedne rögtön, és
Azt hinném, meghal; a bortól elbukik, lóról zuhan le,
Már félnék, hogy nyakát szegte, vagy a lábát törte el.

GYÜRKŐC

Érdemes rá, hogy sokáig éljen és gazdag legyen:
Óvatosan él, de jól is, s barátságosan segít.

HAJÓ-VONTÁGH

Drága ember! Hadd kívánjam istenektől, istennőktől,
Ha tehetik, ne egyformán mérjék a sok életet.
Mint az árut fölbecsülve a jó vásárrendező,
Aki árat állapít meg: a minőség keljen el,
S a vacak holmi árusát nyereségtől fosztja meg.

Úgy kellett volna nekik is az emberek életét
Fölosztani: a rendesét, kedvesét megnyújtani,
És a bűnös durva lelkét minél előbb visszavenni.
Hogyha így rendezték volna, sokkal kevesebb gonosz
Volna, és nem is bűnözne ennyire sűrűn soha,
És a jók számára olcsóbb volna minden élelem.

VENDÉGBARÁTHI

Ki az isten rendelését szidja, balek; és megőrült,
Aki kárhozzátja tettét. Szálljunk is le a dologról.
Most bevásárlók, barátom, hogy házamban majd a rangod
És rangom szerint szívesen vacsorával tartsalak.

HAJÓ-VONTÁGH

Szóval nem bánom többé, hogy nagy költségbe vertelek.
De bármilyen kedvesen is fogadjon a jó barát,
A vendég három napon túl mégiscsak terhére van;
Tíz napon túl a gyűlölet Íliászat hozza a düh:
Még ha túri is a főnök, zúgolódik a személyzet.

VENDÉGBARÁTHI

Én, barátom, szolgálatra szoktattam személyzetem,
Nem én fogadok szót nekik, nem ők parancsolnak nekem!...
Bár unják a mániáim, a kormányos én vagyok;
Ha bosszúsak, ha mogorvák, csak muszáj dolgozniuk.
Megyek, ahová akartam, vásárolni.

HAJÓ-VONTÁGH

Légy szíves,

Csak szerényen, ne költs sok pénzt, én beérem bármivel.

VENDÉGBARÁTHI

Ejnye, csak nem hagyod abba ezt az ócska szózatot?
Ágrólszakadt proletárok nyilatkoznak így, mint te most.
Ha ledőlnek az asztalhoz, így nyafognak tálaláskor:
„Mondd, mi szükség volt miattunk mindezekre, házigazdánk?
Elment az eszed, hisz ezzel tízet jól tudsz tartani.”
Mit nekik vettél, előbb jól összeszidják, de benyomják...

GYÜRKŐC

Ez bizony, Polluxra, így van: tiszta szemmel, tudva lát!

VENDÉGBARÁTHI

A ingyenkoszt bármilyen bő, sose könyörögne senki:
„Csak vitesd tovább a tálát, hagyd a sonkát, nem eszem,

Ezt a porcogót ne kínáld, angolnád sajnós hideg,
Tüntesd már el!...” Senkitől se hallasz ilyen szöveget.
Folyton falnak, ráhasalnak asztalomra éhesen.

GYÜRKŐC

Jól festi a rossz erkölcsöt a jó ember!

VENDÉGBARÁTHI

Még bizony

Századrészét sem közöltem, bárcsak jutna rá időm!

GYÜRKŐC

Most először terveinkre fordítsad figyelmedet.
Mind a kettő jól füleljen. Szükséges, hogy támogass,
Vendégbaráthi úr. Hasznos cselet gondoltam ki, amellyel
A katonát megkopasztjuk, megcsonkítjuk, és vele
A lánynak és fiújának jó alkalmat adhatunk,
A szökésre, s hogy megkapják egymást.

VENDÉGBARÁTHI

Terved add elő!

GYÜRKŐC

Te pedig csak add ide a gyűrűd!

VENDÉGBARÁTHI

Minek az neked?

GYÜRKŐC

Ha nálam lesz, majd kifejtem minden manőveremet.

VENDÉGBARÁTHI *(leveszi a gyűrűjét, és odaadja Gyürkőcnek)*

Vedd és használd!

GYÜRKŐC

És te vedd át tőlem tervem titkait;

Így képzeltem...

VENDÉGBARÁTHI

Mind a ketten figyelmesen fülelünk.

GYÜRKŐC

Szörnyű nőfaló a gazdám, eddig nem volt senki sem
Versenyháza, de nem is lesz párja.

HAJÓ-VONTÁGH

Stabilan hiszem.

GYÜRKŐC

Azt terjeszti, Parisénál sokkal szebb a termete!
Sőt azt, hogy itt Ephesusban mindegyik nő üldözi.

VENDÉGBARÁTHI

Sokan azt hinnék, hazudsz, ha így beszélsz, de én tudom:
Színigaz mind, amit mondtál. Csakhogy, jó Gyürkőc Feri,
Arra kérlek, fogd rövidre, ahogy tudod, szöveged.

GYÜRKŐC

Tudsz-e olyan lányt találni, kinek szép a termete,
De az elméje csalással és trükkökkel van tele?

VENDÉGBARÁTHI

Szabad kell vagy szabadított?

GYÜRKŐC

Nekem mindegy, csak legyen
Kapható: olyan lány, aki testét testével tartja el,
Kinek csejt rejteget melle, nem szíve, mert az nincs neki.

VENDÉGBARÁTHI

Mosdott legyen vagy mosdatlan?

GYÜRKŐC

Minél őrjítőbb legyen,
Nagyon csinosra van szükség, nagyon fiatalra is.

VENDÉGBARÁTHI

Hát, van egy friss pártfogoltam, ropogós hús; de miért
Van rá szükséged?

GYÜRKŐC

Vezesd csak otthonodba, adj neki
Díszes ruhát, öltöztess föl, mint úrinőket szokás,
Rendesen fésüld haját, és hordjon fejdíszet, tegyen úgy,
Mintha ő volna a feleséged, tanítsd ki.

VENDÉGBARÁTHI

Miért?

GYÜRKŐC

Majd megértitek. De van szolgálója?

VENDÉGBARÁTHI

Ja, van, okos.

GYÜRKŐC

Mert ész is kell. Mind a kettőt arra oktasd majd, hogy ő
Feleséged, s a harcosért végzetes vággyal hevül,
Mintha szolgálójának e gyűrűt adta volna, és az
Énnekem, hogy közvetítve uramnak adjam.

VENDÉGBARÁTHI

Hallom ám!

Légy szíves, ne higgy egészen süketnek, van még fülem,
S jól használom.

GYÜRKŐC

Ha kitanítod, fölkeresem uramat,
S a gyűrűt átadva közlöm: feleséged adta, hogy
Őt megnyerjem. Ismerem jól: eped majd ő piszkosul,
A gonosznak gondja úgylis csak kurválkodásra van.

VENDÉGBARÁTHI

Ha magára a Napra bízna, ő se tudna ennyire
Alkalmas nőket találni, mint én. Bízz csak és remélj!

GYÜRKŐC

Akkor nyomás, fürgébben! *(Vendégbaráthi elmegy)*
És most figyelj, Hajó-Vontágh.

HAJÓ-VONTÁGH

Alázatosan figyellek.

GYÜRKŐC

Ha a harcos hazajön,
Jól vigyázz: ne Partíciát mondj!

HAJÓ-VONTÁGH

Hanem milyen nevet?

GYÜRKŐC

Dikaiát.

HAJÓ-VONTÁGH

Azt, amit most említettünk.

GYÜRKŐC

Csönd! Tűnés!

HAJÓ-VONTÁGH

Nem felejttem: de áruld el, hogy az egész mire jó.

GYÜRKŐC

Megtudod, ha szükség lesz rá; csakhogy addig néma légy,
S játszd azonnal, mint a többi, a magad nagy szerepét.

HAJÓ-VONTÁGH

Jó, bemegyek. *(Bemegy Vendégbaráthi házába)*

GYÜRKŐC *(utánaszól)*

Menj, és amit rendeltem, tedd józanul!

MÁSODIK JELENET

Gyürkőc, Murci

GYÜRKŐC

Nagy zavart keltek, annyi gépet mozgatok!
Ma elragadom a harcostól kedvesét,
Ha csapatom sikerrel sorakoztatom.
Hadd hívjam csak ki ezt. *(Bekiabál a katona házába)*
Cselényi, hé, ha nincs

Dolgod, gyere a ház elé, hív Gyürkőc Feri!

MURCI *(kijön)*

Nézd, nem jöhet.

GYÜRKŐC

Mért?

MURCI

Mert álmában csuklik épp.

GYÜRKŐC

Mi, csuklik?

MURCI

Hortyog, így akartam mondani,

De mert ha csuklasz vagy ha hortyogsz, egyre megy...

GYÜRKŐC

Szóval Cselényi bent szundít.

MURCI

Csak orra nem,

Az rémes zajt üt.

GYÜRKŐC

A pohárba ütötte az

Orrát titokban, míg nárdusbort töltögetett,

A pincemester. Hé, segédje te vagy, te szenny!

MURCI

Na, mit akarsz?

GYÜRKŐC

Az álomkór hol lepte meg?

MURCI

Úgy gondolom, szemén.

GYÜRKŐC

Nem azt kérdem, barom.

Gyerünk; úgyis kinyírlak, ha meg nem tudom.
Te hoztál neki bort?

MURCI

Nem én.

GYÜRKŐC

Letagadod?

MURCI

Tagadom hát, még szép, mert ő tiltotta meg:
Nem töltöttem korsómba pár litert neki,
És ő azon melegében *nem* itta ki.

GYÜRKŐC

Te ittál?

MURCI

Vesszek meg, ha ittam, vagy ha csak
Ihattam volna.

GYÜRKŐC

Mért?

MURCI

Mert forró volt nagyon,
Csak szürcsöltem, mert perzselte a torkomat.

GYÜRKŐC

Van, aki csúcsbortól, más lőrétől idült...
Borunkra jó pultos és alpultos vigyáz!

MURCI

Nyilván helyükben magad is innál, de mert
Nem versenyezhetsz velünk, vizslatsz irigyen.

GYÜRKŐC

Eddig talán nem is lopott bort? Szólj, szemét!
Mert mondhatom neked, hogy jó előre tudd:
Halálra kínozlak, ha hazudsz, Murcikám!

MURCI

Komolyan mondod? S ha mindent elárulok,
A pincemélyből majd kirúgnak engem, és
Te majd magad mellé szemelsz ki másikat.

GYÜRKŐC

Bátran beszélj: Polluxra, ez kizárt dolog.

MURCI

Nem láttam, Polluxra, hogy kihozta a bort,
Tényleg rám parancsolt, s én hoztam is.

GYÜRKŐC

S a hordók sűrűn fejtetőre álltak ott.

MURCI

A hordók, Herkulesre, nem ropták vadul;
De volt odalent egy sikamlós kis sarok,
Ahol közöttük literes kancsó hevert,
És gyakran megtelt tízszer is: személyesen
Láttam buzgón ürülni s megtelni hamar;
A hordók bakkhánskodtak, míg a kancsó ivott.

GYÜRKŐC

Nyomás, menjél be, jó? A pincében ti így
Dorbézoltok. A főtérről hívom a főnököt.

MURCI

Végem van! Megkínoz uram, ha hazajön
S megtudja mindezt, mert nem informáltam őt.
Egy napra elhalasztom a bajt: szaladok. *(A nézőknek)*
A lelketekre, nehogy eláruljatok!

GYÜRKŐC

Hová mész?

MURCI

Elküldtek, de rögtön megjövök.

GYÜRKŐC

Ki küldött?

MURCI

Partícia.

GYÜRKŐC

Végezz és gyere!

MURCI

Kérlek, ha közben kiosztják a büntetést,
A részemet távollétemben vedd te föl. *(Elmegy)*

GYÜRKŐC

Csak most jövök rá, ez a nő milyen ravasz:
Cselényi alszik, ezt az alembert pedig
Elküldte, hogy oda átmehessen: így helyes.
Vendégbaráthi jön a bombanővel itt,

Akit kértem. Az istenek segítsenek!
De előkelő mezben jár, nem is olyan,
Mint egy ribanc. Az ügy kezünk alá simul.

HARMADIK JELENET

Vendégbaráthi, Csúcsdombi Csilla, (Milf Ramóna) és Gyürkőc

VENDÉGBARÁTHI

Ismertettem, kedves Csillám, kedves Ramónám,
Tervünket otthon, szép sorban; s ha összeesküvésünk
Kevésbé kapiskáljátok, világosan kifejtem
Megint; de hogyha értitek, cseveghetünk mi másról.

CSÚCSDOMBI CSILLA

Őrütség volna, pártfogóm, hülyeség megígérnem,
Hogy bármi munkát vállalok vagy téged támogatlak,
Ha nem tudnám az átverést egyedül is csinálni.

VENDÉGBARÁTHI

De többet ér, ha intellek.

CSÚCSDOMBI

Egy utcanőt ilyenre

Oktatni, nem titok, mit ér. Mivel megmondtam én is
Önként, miután füleim szavaid óceánját
Kiitták, hogy a katonát hogyan vegyük hülyére.

VENDÉGBARÁTHI

Egyedül senki sem elég bölcs; láttam százezerszer,
Kik szöktek jó tanács elől, pedig rá sem találtak.

CSÚCSDOMBI

Ha a nőnek bűnözni kell, megcsalnia a férjét,
Emlékezete vele van holtáig, mindörökre.
De ha becsület van soron vagy bármiféle jótett,
Felejtős lesz, emlékei cserbenhagyják azonnal.

VENDÉGBARÁTHI

De éppen attól rettegek, rátok vár két meló is:
A harcosnak ha ártotok, számomra csak az hasznos.

CSÚCSDOMBI

Ne félj: ha nem tudjuk, mi az, megteesszük még a jót is.

VENDÉGBARÁTHI

A nő romlékony áru.

CSÚCSDOMBI

Romlottak veszik, ne izgulj.

VENDÉGBARÁTHI

Ez illik hozzátok. Gyerünk!

GYÜRKŐC *(félre)*

Máris menjek eléjük? *(Fönnhangon)*

De jó, épségben érkezel csinos kíséretteddel.

VENDÉGBARÁTHI

Na, éppen jókor jössz te is, Gyürkőc Feri. Na, itt van

A két szép hölgy, ahogy rendelted, úgy öltözve.

GYÜRKŐC

Pompás!

Gyürkőc köszönti Csúcsdombi Csillát.

CSÚCSDOMBI

Ki ez az ember,

Ki ismerősként üdvözöl?

VENDÉGBARÁTHI

Ez a mi építésünk.

CSÚCSDOMBI

Csókollak, építő.

GYÜRKŐC

Csákány! De mondd, helyes tanáccsal

Ellátott gazdád?

VENDÉGBARÁTHI

Mindkettőt jól kiokítva hoztam.

GYÜRKŐC

Mégis szeretném hallani, nehogy hibázzatok majd!

VENDÉGBARÁTHI

Parancsaidhoz nem fűztem magamtól semmi újat.

CSÚCSDOMBI

Főnöködet, a katonát csapjuk be?

GYÜRKŐC

Pontosan, ja.

CSÚCSDOMBI

Minden pompásan készen áll finom, ravasz csalásra.

GYÜRKŐC

Éppúgy viselkedj, mintha az ő neje volnál.

CSÚCSDOMBI

Úgy lesz.

GYÜRKŐC

Tettesd, a lelked a harcosért emészted.

CSÚCSDOMBI

Jó, emésztem.

GYÜRKŐC

S ugye, ebben az ügyben én a szolgálóddal segítek?

CSÚCSDOMBI

Remek jós lennél, kedvesem: nagyon pontos jövőkép.

GYÜRKŐC

És hozzám a te szolgálólányod hozta a gyűrűt,

Hogy üzenetteddel adjam át a katonának.

CSÚCSDOMBI

Így van.

VENDÉGBARÁTHI

Minek ragozgatni tovább, ha jól emlékszik?

CSÚCSDOMBI

Bízd rám!

Mert gondold csak meg, pártfogóm: ha a hajó alapját

Pompás építómesterünk jól összeállította,

Továbbtákolni könnyű már a jól alapozottat.

Hajónk gerince jó, elég szilárd alapra épült,

S a mérnökök sem ostobák, mert mind pontos szakember.

Ha jön az anyagszállító, mert szükség van ma rá is

– Saját magunkat ismerem –, hajónk hamar fölépül.

GYÜRKŐC

Ismered a harcost, főnökömet?

CSÚCSDOMBI

Miféle kérdés?

Ne ismerném, kit a nép utál, azt a nagytökű szájhóst,

Azt a kikent kéjencet?

GYÜRKŐC

És ő ismer?

CSÚCSDOMBI

Sose látott;

Hogy ismerhetne föl vajon?

GYÜRKŐC

Remek beszéd: ha így áll

Az ügy, Polluxra, még jobban sül el.

CSÚCSDOMBI

Csak add a fickót

Kezembe. Aztán megnyugszol? Ha nem csapom be szépen,
Hibáztatatok mindenért.

GYÜRKŐC

De most induljatok be:

Használjátok agyatókat!

CSÚCSDOMBI

Bízd ránk, foglalkozz mással!

GYÜRKŐC

Vendégbaráthi úr, hozd e kettőt; én a főtérré,
Hozzá megyek, a gyűrűt átadom, s megmondom neki nyomban,
Hogy feleséged adta nekem, mivel belé szerelmes.
A kis nőt küldd ide, ha majd a főtérről megjöttünk,
Mintha titokban küldenék.

VENDÉGBARÁTHI

Meglesz, foglalkozz mással!

GYÜRKŐC

De ti meg ezzel. Én a katonát jól megterhelve hozom már. *(Elmegy)*

VENDÉGBARÁTHI

Jó sétát, jó intézkedést. *(Csúcsdombinak)*

Ha sikerrel elérem,

Hogy a harcos barátnője vendégemé legyen ma,
S ez Athénba vihesse őt, ha sikerül csalásunk,
Mekkora jutalmat adok neked!

CSÚCSDOMBI

A másik nő segít majd?

VENDÉGBARÁTHI

Rugalmasan, ötletesen.

CSÚCSDOMBI

Szóval bízom ügyünkben.

Ha egyikünk a másikat ravaszsággal támogatja,
Nem rettegek, hogy bárki is legyűr aljas cselével.

VENDÉGBARÁTHI

Gyerünk be, bent a dolgokat gondoljuk át vigyázva,
Csak azt tegyük, mit tenni kell, illően, jól ügyeljünk:
És ne habozzunk, hogyha jön a harcos.

CSÚCSDOMBI

Csak ne tarts föl!

(Bemennek Vendégharáthi házába)

NEGYEDIK FELVONÁS

ELSŐ JELENET

Ostromváry, Gyürkőc

OSTROMVÁRY

Jó érzés, ha minden vágyad szíved szerint teljesül.
Figyelj, Seleucus királyhoz elküldtem parazitámat,
S minden fickót összeszedtem: Seleucushoz vigye őket,
Oltalmazták birodalmát, csak nekem nyugtom legyen.

GYÜRKŐC

Jobb magaddal foglalkoznod, mint ővele... Nemsokára
– Rajtam keresztül! – kiváló új szerencse vár terád.

OSTROMVÁRY

Jó, mellőzők mindent mást, rád fordítom figyelmemet.
Nyilatkozz: mindkét fülemmel rendelkez, ahogy kívánsz.

GYÜRKŐC

Nézz körül jól, senki meg ne lesse, hogy tanácskozunk;
Mert titokban kell a dolgot tennem, így bízták ma rám.

OSTROMVÁRY

Senki sincs itt.

GYÜRKŐC

Vedd először a szerelmi zálogot.

OSTROMVÁRY

Mi ez és honnan van?

GYÜRKÓC

Nos, egy szép úrinőtől, aki
Bomlik érted, megkívánta féktelen szépségedet.
Szolgálója hozta ezt a gyűrűt, hogy hozzád vigyem.

OSTROMVÁRY

Szabad volt vagy szolgálányból vessző által lett szabad?

GYÜRKÓC

Dehogy mernék szabadosnót teneked ajánlani!
A rád leső szabad nőkre is alig jut már időd.

OSTROMVÁRY

Férjnél van vagy özvegy?

GYÜRKÓC

Férjnél. Mégis özvegy.

OSTROMVÁRY

Hogy lehet

Mind a kettő?

GYÜRKÓC

Mert fiatal létére vén férje van.

OSTROMVÁRY

Nagyszerű!

GYÜRKÓC

Az alakja tökéletes.

OSTROMVÁRY

Nehogy hazudj!

GYÜRKÓC

Szépségeddel csak ő versenyképes.

OSTROMVÁRY

Szóval gyönyörű.

De ki ő?

GYÜRKÓC

Öreg szomszédod, Vendégbaráthi asszonya;
Pusztul érted, az öregtől szökni akar, gyűlöli.
Kérte, hogy hozzád forduljak, könyörögjek: vedd azonnal
Feleségül...

OSTROMVÁRY

Ha jólesne, Herkulesre, szívesen.

GYÜRKÓC

Jólesne-e?!

OSTROMVÁRY

De a saját barátnómmal mit csináljunk?

GYÜRKŐC

Mért nem parancsolod neki, menjen, ahová akar?

Anyja, ikerhúga épp ma Ephesusba érkezett.

OSTROMVÁRY

Mit beszélsz? Az anyja megjött?

GYÜRKŐC

Aki mondja, jól informált.

OSTROMVÁRY

Polluxra, a nőt kirúgnom itt a legjobb alkalom.

GYÜRKŐC

Kímélettel intéznéd, nem?

OSTROMVÁRY

Adj tanácsot, hogy lehet.

GYÜRKŐC

Szeretnéd, hogy tőled holnap diszkrét csöndben váljon el?

OSTROMVÁRY

Hát, szeretném.

GYÜRKŐC

Akkor rajta – mert vagyonod van elég –:

Add az aranyat, az ékszert, mit eddig tőled kapott,

Ajándékul a volt nődnek – ő meg vigye bárhová.

OSTROMVÁRY

Jó, de míg őt hazaküldöm, a másik ne gondolja meg

Magát, vigyázz!

GYÜRKŐC

Mmm, túlagyalod: szeret, mint a szeme fényét.

OSTROMVÁRY

Venus kedvel.

GYÜRKŐC

Psszt, hallgass már! Ajtó nyílik: gyere közel,

Mert Csúcsdombi szárnysegédje a belépő gyorsfutár.

(Milf kilép Vendégbaráthi házából)

OSTROMVÁRY

Gyorsfutár?

GYÜRKŐC

A szolgálója, aki pont most futott be,
Ő küldte velem a gyűrűt.

OSTROMVÁRY

Hé, Polluxra, ezt a nőt

Megfektetném.

GYÜRKŐC

Hozzá képest csak majom, ronda bagoly.
Látod: vadászik szemével és madárra les füle.

MÁSODIK JELENET

Milf Ramóna, Ostromváry, Gyürkőc

MILF RAMÓNA (*félre*)

Itt a ház előtt a cirkusz, abban kell ma játszanom.
Úgy teszek, minthogyha őket észre sem venném a sarkon.

OSTROMVÁRY (*Gyürkőcnek*)

Hallgassuk ki! Azt figyeljük: említ-e majd engem is?

MILF (*főnhangon*)

Nincs közelben senki, aki más ügyébe ártja magát
Sajátja helyett? Ki maga ura, ráér, s engem megfigyel?
Ilyen embertől félek, hogy erre jön s utunkba áll,
Amíg a házból kilibeg úrnőm, és erre átlibeg;
A katonát megkívánva, kegyetlenül remeg szíve,
Úgy bolondul azért a stramm, gyönyörű szép emberért,
Ostromváry Győzőért...

OSTROMVÁRY

Hú, ez is szerelmes belém?

Testem tetszik neki. Szappan biztos nem kell a szavához.

GYÜRKŐC

Hogy érted ezt?

OSTROMVÁRY

Nézd, beszéde tiszta, nem szennyes folyású,

GYÜRKŐC

Mert terólad szól, tehát nem érint semmi piszkosat.
De az ő úrnője is szép, tündöklő, csodálatos nő.

OSTROMVÁRY

Herkulesre, kezdem is már kívánni, Gyürkőc fiam!

GYÜRKŐC

Mielőtt még láttad volna?

OSTROMVÁRY

Látom, mert hiszek neked.

Ez a gyorsfutár nő sürget szerelemre.

GYÜRKŐC

Hagyd csak ezt,

Ne szeresd, mert menyasszonyom; ha elveszed asszonyát,
Akkor én is rögtön őt.

OSTROMVÁRY

Mért nem szólítod meg hamar?

GYÜRKŐC

Rajta, kövess!

OSTROMVÁRY

Azon leszek.

MILF (*mintha nem látná őket*)

Bárcsak jönne alkalom,

Bárcsak rátalálnék arra, kiért elhagytam otthonom.

GYÜRKŐC (*megszólítja Milfet*)

Meglesz, el is éred, amit kívánsz. Lelked bizzon, ne remegjél.

Aki tudja, vajon hol bukkansz rá: akad ember.

MILF

Engem keresett valaki?...

GYÜRKŐC

Ki tanácsban a társad, terveid is veled együtt tudja nagyon jól.

MILF

Dehogyan takarom titkomat akkor.

GYÜRKŐC

Nem is és igen is, ha beszélsz is.

MILF

Mit bújtat szavad?

GYÜRKŐC

Hogy hűtlen előtt hallgatsz! Aki hű, az előtt nem.

MILF

Jelet adj, ha velünk vagy Bacchász.

GYÜRKŐC
Nézd, aki nő, az férfira vágyik.

MILF
Polluxra, van egy-két pár ilyen.

GYÜRKŐC
Ámde kevés, aki ujjáról gyűrűt küld.

MILF
Ez az, értelek így: meredek lejtőből sima út lett szavad által.
De van itt valaki?

GYÜRKŐC
Vagy igen, vagy nem.

MILF
Teveled kéne beszélnem.

GYÜRKŐC
Röviden, hosszan?

MILF
Csak három szócskát.

GYÜRKŐC (*Ostromvárynak*)
Itt várj, visszajövök még.

OSTROMVÁRY
És én, gyönyörű alakommal, erős bajnok létemre csak álljak?

GYÜRKŐC
Nyugalom, türelem, feladat csakis ez.

OSTROMVÁRY
Gyorsan, mer' a várakozás fáj.

GYÜRKŐC
De tudod, hogy a nő kényes holmi, s vele óvatosan kell bánni.

OSTROMVÁRY
Cselekedj, ahogyan legjobbnak látod. (*Gyürkőc félrevonul Milffél*)

GYÜRKŐC (*félre*)
A kő se hülyébb gazdámnál.
(Milfnek)
Vissza, terád!

MILF
Hogy e Tróját hogy vesszük be, milyen hadicsellel:
Tőled várom a tippet.

GYÜRKŐC
Hogyha az asszonyod érte...

MILF

Tudom már!

GYÜRKŐC

Csak emeld egekig szép érdemeit, fényezd arcát meg alakját.

MILF

Az ilyesmi ügyekhez jól értek, már észrevehetted előbb is.

GYÜRKŐC

Mindenre vigyázz, mindenre ügyelj, szavamat lesd nagy figyelemmel.

OSTROMVÁRY (*Gyürkőcnek*)

Bízz már valamit rám is ma e munkából. Gyere, szólni szeretnék.

GYÜRKŐC (*hozzásiet*)

Hiszen itt vagyok, és szavadat várom.

OSTROMVÁRY

Mit szólt az a hölgy, he?

GYÜRKŐC

Közölte,

Hogy az asszonya sír keseregve szegény, gyötrődik, s omlik a könnye,

Mert téged akar, mert téged imád: ez a lány is ezért jött üzenettel.

OSTROMVÁRY

Jöjjön közelebb!

GYÜRKŐC

De tudod, mit lépj? Légy göggel telve egészen,

Úgy, mint aki ódzkodik, és majd szidj, amiért a piszokba keverlek.

OSTROMVÁRY

Helyes, ezt teszem.

GYÜRKŐC

Azt akarod, hogy a lányt, ki keres, mindjárt idehívjam?

OSTROMVÁRY

Ha akar valamit, jöjjön hozzám.

GYÜRKŐC (*Milfnek fönnhangon*)

Gyere, hölgy!

MILF (*Ostromváryhoz lép*)

Halihó, szépség!

OSTROMVÁRY

Nevemen szólít. Az istenek adják meg, bármire nézel.

MILF

Melletted teljen mindig az élet...

OSTROMVÁRY

A kérés súlyos!

MILF

Nem enyém, de

Az asszonyomé, aki téged imád.

OSTROMVÁRY

Bizony sok a társa a vágyban,

S egynek sem jutok én.

MILF

Castorra, nem is csoda, hogy magad sokra

Becsülöd, mikor ennyire szépre kigyúrt és ekkora természetű hím vagy.

Volt emberfő, akit inkább istennek hinnének?

GYÜRKŐC

Bizony ez nem

Ember... *(Félre)* ...mert dögkeselyűben több az emberi.

OSTROMVÁRY *(félre)*

Büszke vagyok, ha

Ez a nő ajnároz.

GYÜRKŐC *(félre)*

Nézd a csírát! Látod, hogy nagyra fívódik?

(Ostromvárynak)

Mért nem szólsz már? Attól jön a lány, akiről az előbb hoztam hírt.

OSTROMVÁRY

De melyiktől jön? Mert rengetegen vágnak rám... nem jut eszembe.

MILF

Ki lehúzta a gyűrűt ujjáról, s a te ujjad földísztette.

Mert ezt a gyűrűt a terád epedőtől neked elhoztam.

OSTROMVÁRY

Hadd halljam, mit akarsz, kicsi nő.

MILF

Ne utáld te a nőt, aki vágyakozik rád,

Mert őt csak az életed élteti, és csak tőled függ, van-e, nincs-e.

OSTROMVÁRY

És ő mit akar?

MILF

Hozzád szólni, téged érinteni, ölelni.

És hogyha te sem nyújtod segítő kezedet neki: lelke lekókad.

Amiért sírva könyörgök, Achilles, tedd meg, szolgálva a szépet egészen!
Géniuszod szórd szét, városlelakó, fejedelmek nagy megölője.

OSTROMVÁRY

Hú, Herkulesem, milyen undorító! (*Gyürkőcnek*)

Hányszor mondtam, te szemét dög:

Oda ne igérd a tömegnek a testem.

GYÜRKŐC

Hallod-e, kis hölgy?

Megmondtam már, de megismétlem, hogy bért kell adnod e kannak,
Magjából nem juttat soha egy kocácskának sem anélkül.

MILF

Meglesz, követeljen bármennyit.

GYÜRKŐC

Egy arany Fülöp-talentum az ára:

Kevesebbet senkitől sem fogad el.

MILF

Castorra, szóval nagyon olcsó!

OSTROMVÁRY

Soha pénzvágy nem volt bennem, mert gazdag vagyok éppen eléggé.
Van Fülöp-aranyam több mint ezer.

GYÜRKŐC

Hát még az a rengeteg kincs!

Nem ezüstrudak: ezüsthegységek, magasabbak az Aetna hegyénél.

MILF (*félre*)

Castorra, milyen hazug ez!

GYÜRKŐC (*félre, Milfnek*)

Hogyan játszom?

MILF (*félre, Gyürkőcnek*)

S én hogy csalogatom?

GYÜRKŐC

Jól.

MILF (*Ostromvárynak*)

De kérlek, küldjete el nyomban.

GYÜRKŐC (*Ostromvárynak*)

Legalább azt mondd meg a lánynak,

Megteszi, nem teszi méltóságod?

MILF
Mért gyötröd az asszonyomat, ha
Nem méltó haragodra szegény?
OSTROMVÁRY
Mondd meg neki, átjöhet hozzám,
S én minden vágyát teljesítem.
MILF
Most úgy léptél, ahogyan kell.
Mert azt akarod, amit ő is akar...
GYÜRKŐC *(félre)*
Nem sótlan az esze a lánynak.
MILF
...S mert nem néztél le mint közvetítőt, hagytad, folyamodjak hozzád.
(Félre, Gyürkőcnek)
Na, hogy játszom szerepem?
GYÜRKŐC *(félre, Milfnek)*
Remekül; alig fojthatom el nevetésem.
MILF
El is fordultam már tőled ezért.
OSTROMVÁRY
Polluxra, te nő, nem is érted:
Nagy-nagy tisztesség jut úrnődnek!
MILF
De tudom, közlöm vele is majd.
GYÜRKŐC
Aranyért adhatná másnak magát!
MILF
Hiszem is, Polluxra, hogy így van.
GYÜRKŐC
Mert akit az én gazdám teherbe ejt, csak nagyfokú harcosokat szül,
Kik nyolcszáz évig élnek mind.
MILF *(félre, miközben nevetésével küzd)*
Ne hülyéskedj már!... Neked annyi.
OSTROMVÁRY
Tessék? Ezer évig is élnek azok mind, századokon keresztül.
GYÜRKŐC
Csak azért mondtam kevesebbet, hogy ne higgye: szemébe hazudtam.

MILF

Végem van! Az apjuk meddig él, ha az életük ennyire hosszú?

OSTROMVÁRY

Tudd meg, miután Ops Jupitert szülte, másodnapon születtem.

GYÜRKŐC

Ha csak egy nappal jön előbb a világra, most kormányozna az égben.

MILF *(nem bírja türtőztetni a nevetést)*

Úgy kérlek, elég! Engedjete el: ha lehet, még élve mehessek.

GYÜRKŐC

De miért nem inalsz? Választ kaptál.

MILF

Megyek is, hozom asszonyomat,
jó?

Csak ezért jöttem. De akarsz mást is?

OSTROMVÁRY

Hogy még szebb már ne legyek,
mert

Nagy szépségem csak gondot okoz.

GYÜRKŐC *(Milfnek)*

Minek állsz? Nem mész?

MILF

Megyek
is már.

GYÜRKŐC

De hallod-e, szépen mondd, okosan! Nagyot ugrik szíve erős öröme-
ben. *(Suttogva, Milfnek)*

Partíciát küldd haza, ha ott van, mert itthon a főnök.

MILF *(suttogva)*

Úrnőmmel van, s hallgatta, amit mondtunk, titkon, vele együtt.

GYÜRKŐC

Helyesen tették; munkájuk jobban irányíthatják szavam által.

MILF *(fönnhangon)*

Na, eressz, megyek. –

GYÜRKŐC

Én nem tartóztatlak, dehogyis érek hozzád,
hallgatok is...

OSTROMVÁRY

Küldd asszonyodat, jöjjön gyorsan, térjünk már rá a dologra!

HARMADIK JELENET

Ostromváry, Gyürkőc

OSTROMVÁRY

Adj tanácsot: mit kezdjek most, Gyürkőc fiam,
A barátnőmmel? Semmiképpen sem tudok
Hazahozni másik nőt, míg őt nem küldtem el.

GYÜRKŐC

Mért kérdezed, mit lépj? Megmondtam már, hogyan
Tudod lerázni tapintattal ezt a lányt.
Az ékszert és ruhát, amit tőled kapott,
Csak tartsa meg, vigye magával, hordja el;
És mondd, hogy menjen haza, itt az ideje;
Közöld, hogy itt van anyja és ikerhúga,
Kíséretükben vidáman hazamehet.

OSTROMVÁRY

Honnan tudod, hogy itt vannak?

GYÜRKŐC

Láttam magam

Az ikerhúgát.

OSTROMVÁRY

Az is jó nő, ugyanolyan?

GYÜRKŐC

Igen.

OSTROMVÁRY

Jólesik ránézni?

GYÜRKŐC

Már rávetődsz

Mindenre!...

OSTROMVÁRY

Anyja hol van, mit mondott húga?

GYÜRKŐC

Dagadt és gyulladt szemmel fekszik a hajón,
Így mondta a hajós, ki őket hozta el,
S ki most a szomszédunkban vendégeskedik.

OSTROMVÁRY

És a hajós jó alakú?

GYÜRKŐC

Hagyd már! Nagyon
Komoly csődör lehetnél a kancák között...
Már hímet, nőtényt egyformán célba veszel?
Ezzel törődj!

OSTROMVÁRY

Tanácsot adtál, most viszont
Közöld a lánnyal, azt szeretném, te magad:
Mert nagyon is illik hozzád a feladat.

GYÜRKŐC

Nem hasznosabb, ha ügyed magad rendezed?
Hogy kénytelen vagy házasodni, mondd neki,
Mert minden rokonod, barátod sürgeti.

OSTROMVÁRY

Úgy gondolod?

GYÜRKŐC

Hogy is gondolnám máshogyan?

OSTROMVÁRY

Na jó, megyek. Te addig itt a ház előtt
Vigyázz, és riassz rögtön, ha a nő kilép.

GYÜRKŐC

Dolgodra gondolj.

OSTROMVÁRY

Végiggondoltam: ha nem
Távozik önként, majd erővel kirakom.

GYÜRKŐC

Dehogy rakod te! Sőt inkább, hogy kisimult
Arccal költözzön el: mint mondtam, add neki
Az eddig kapott aranyat, ékszert: vigye.

OSTROMVÁRY

Szeretném, Herkulesre.

GYÜRKŐC

Könnyen éred el.

De indulj már be, jó?

OSTROMVÁRY

Ahogy mondod, oké. *(Elmegy)*

GYÜRKŐC

Talán megváltozott? Vajon nem pont olyan,
Amilyennek mondtam, e kicsapongó katona?
Jó lesz: jön Csúcsdombi Csilla személyesen,
Vagy szolgálója vagy Cselényi. Juppiter!
(A két nő Hajó-Vontágh-gal kilép Vendégbaráthi házából)
A Jószerencse nem hagy engem el soha!
Akiket legjobban szerettem volna látni ma,
A szomszédból mind együtt jönnek is felém.

NEGYEDIK JELENET

Csúcsdombi, Milf, Hajó-Vontágh és Gyürkőc

CSÚCSDOMBI

Gyertek csak, de nézzetek szét gondosan, ne legyen tanúnk.

MILF

Nem látok senkit, csak akit kívánunk.

GYÜRKŐC

Én meg titeket.

MILF

Hogy vagy, építómesterünk?

GYÜRKŐC

Építész, *wow?* Király!

CSÚCSDOMBI

Mi más?

GYÜRKŐC

Melletted nem vagyok méltó falba verni egy szöveget.

MILF

Hűha, tényleg?

GYÜRKŐC

Olyan ügyes, jó képességű csaló,
Oly remekül meggyalulta főnökömet.

MILF

Semmiség.

GYÜRKŐC

Légy nyugodt, mert minden dolgunk jól kezünk alá simul.
Töretlenül folytassátok segítő munkátokat,

Mert a harcos maga ment be, arra kérni kedvesét:
Menjen anyjával s húgával innen Athénba.
HAJÓ-VONTÁGH

Ez az!

GYÜRKŐC
Sőt tanácsomra az aranyat és az ékszert, amivel
Ellátta eddig, ajándékba adja mind, csak menjen el.

HAJÓ-VONTÁGH
Könnyű, hogyha azt szeretné, amit ez a nő akar.

GYÜRKŐC
Nem tudod, hogy ha mély kútból fölvergődtél nehezen,
Hogy a visszazuhanásnak még nagyobb veszélye vár?
Most a kút szájához értünk, de nem viszünk semmit el,
Ha főnököm sejt előre bármit is: most kell a trükk
Leginkább.

HAJÓ-VONTÁGH
Erdőszámra van épületfánk, azt hiszem:
Három asszony és te és én, és hatodszor az öreg.
És hatunkban annyi furfang, hogy tudom már biztosan,
Nincs olyan város sehol, mit csellel el nem foglalunk.

GYÜRKŐC
Óvatosan!...

CSÚCSDOMBI
Jöttünk, hogy a rendelkezésedre álljunk.

GYÜRKŐC (*Csúcsdombinak*)
Jól tettétek. Most teneked osztom ki a tartományt.

CSÚCSDOMBI
Csak parancsolj, fővezérem, elvégzem, mi rajtam múlik.

GYÜRKŐC
Ötletesen és okosan játsszuk ki a katonát!
És finoman...

CSÚCSDOMBI
Castoromra, pompás parancs.

GYÜRKŐC
Tudod, hogyan?

CSÚCSDOMBI
Úgy tegyék, minthogyha örült vágy szaggatna érte?

GYÜRKŐC

Ja.

CSÚCSDOMBI

Mintha belébolondulva hagynám el a férjemet,
Mert egyedül őt szeretném partnernek.

GYÜRKŐC

Tökéletes!

Csak egy pont hiányzik: mondd, hogy hozományod ez a ház,
És elköltözött belőle az öreg a válás után;
Máskülönben félni fog a más házába lépni.

CSÚCSDOMBI

Jó.

GYÜRKŐC

Ha most kijön, kérlek, már messziről mutasd,
Mintha szép alakja mellett megvetnéd a magadét,
Mintha vagyonát tisztelettel tekintenéd. S egyben az
Arca szépségét magasztald, modorát, deltás alakját.
Elég ennyi okításból?

CSÚCSDOMBI

Pont elég. És megfelel

Neked is, ha csiszolt munkámban kifogást nem találsz?

GYÜRKŐC

Persze! (*Hajó-Vontághnak*)

Most pedig figyelj te, jól bevágd ukázomat!
Hogyha megvan mindez, és a lány bement a házba, te
Öltözz át hajósruhába, s azonnal indulj ide.
Rozsdabarna kalapod és gyapjú tüllfátylad legyen,
Rozsdás köpenyed, mert ez a szín szokásos a tengeren:
Bal vállad fölött csomózd meg, karodat hagyd meztelen,
És mintha kormányos volnál, viselj tengerészövet;
Az öreg tart halászokat, nála mindent megtalálsz.

HAJÓ-VONTÁGH

És miután beöltöztem, akkor mit tegyek szerinted?

GYÜRKŐC

Gyere csak! Anyja nevében hívd ide Partíciát,
Ha Athénba készül, menjen veled le a kikötőbe,
S amit vitetni szeretne, rakassa hajódra, mert
Hogyha nem: hajód eloldod, merthogy kedvező a szél.

HAJÓ-VONTÁGH

Annóra jó! Folytasd!

GYÜRKŐC

Küldi majd a harcos: menjen el,

Anyját ne tartsa föl, siessen!

HAJÓ-VONTÁGH

Ötleted sokoldalú.

GYÜRKŐC

Én a lánynak megmondom, hogy kérje gazdámától: vigyem

Én a révbe holmiját. Ő majd veled küld. Én pedig,

Hoppá: azonnal Athénba megyek veled.

HAJÓ-VONTÁGH

Ott pedig

Három napig sem hagyom, hogy szolgálj: rögtön szabadulsz.

GYÜRKŐC

Rajta, öltözz!

HAJÓ-VONTÁGH

Nem kérsz mást is?

GYÜRKŐC

Elég, ha ezt észben tartod!

HAJÓ-VONTÁGH

Indulok. *(Bemegy Vendégharátthi házába)*

GYÜRKŐC *(a két lánynak)*

S ti húzzatok be; mert a főnök biztosan

Erre jön ki.

CSÚCSDOMBI

Ritka becsben tartjuk minden szavadat. –

GYÜRKŐC

Rajta, most induljatok be!

A két lány bemegy Vendégharátthihoz, a másik házból kilép Ostromváry.

Nyílik ajtónk. Boldogan

Lép ki, célhoz ért, s azért sír szegény, ami nincs sehol.

ÖTÖDIK JELENET

Ostromváry, Gyürkőc

OSTROMVÁRY

Amit és ahogy akartam: szépen, barátságosan
Elértem Particiánál.

GYÜRKŐC

Mi tartott ilyen sokáig?

OSTROMVÁRY

Senki nem volt úgy szerelmes még belém, mint ez a nő.

GYÜRKŐC

Hogy?

OSTROMVÁRY

Mennyit kellett beszélnem! Túl lassan ment a dolog,
Végül azonban elértem célo: amit csak kívánt
És követelt, ajándékba adtam neki. Téged is.

GYÜRKŐC

Engem is?... Hogy tudjak élni nélküled?

OSTROMVÁRY

Legyél nyugodt,
Megmentelek tőle. Tudod, megtettem mindent eddig is,
Hogy rávegyem: szándékától álljon el, és hagyjon itt...
De legyőzött.

GYÜRKŐC

Csak tebenned bízom, és az istenekben.
S bár szomorú, hogy a legjobb úrtól, tőled válni kell,
Az vigasztal legalább, hogy nagy szépséged jutalmaként
A szomszédnőt lefekteted – közreműködésem által.

OSTROMVÁRY

Túltárgyaltuk! Szabadságot kapsz tőlem és nagy vagyont,
Ha eléred.

GYÜRKŐC

Én elérem!

OSTROMVÁRY

Sóvárgok rá.

GYÜRKŐC

Csöndesebben,

Ne heveskedj... Nyílik az ajtó, éppen itt jön ő maga.

(Kilép Csúcsdombi és Milf. Úgy tesznek, mintha nem vennék észre a katonát és Gyürkőcöt.)

HATODIK JELENET

Milf Ramóna, Csúcsdombi Csilla, Ostromváry, Gyürkőc

MILF RAMÓNA *(súgva)*

Nesze a harcos, úrnőm.

CSÚCSDOMBI CSILLA *(súgva)*

Hol is?

MILF

Nézz csak balra!

CSÚCSDOMBI

Látom.

MILF

De szemed sarkából nézd, vigyázz, ne sejtse, hogy megláttuk.

CSÚCSDOMBI

Látom. Polluxra, itt az idő, legyünk most még gonoszabbak.

MILF

Te kezded majd.

CSÚCSDOMBI *(főnhangon)*

Kérlek, felelj: találkoztál a hőssel? *(Súgva)*

Hangod ne kíméld, hallja csak.

MILF *(főnhangon)*

Polluxra, már beszéltem

Vele cukin, és jólesett, ahogy kívántam, úrnőm.

OSTROMVÁRY

Hallod, miket mond?

GYÜRKŐC

Hogyne. Boldog, hogy beszéltek már!

CSÚCSDOMBI

Elég mázlista lány!

OSTROMVÁRY

Nagyon szeret, úgy látszik.

GYÜRKÓC

Okkal.

CSÚCSDOMBI

Castorra, ez elképesztő, hogy színe elé kerültél;
Mondják, más csak ír, követet küld hozzá, mint egy királyhoz.

MILF

Bizony, nehéz is volt elé kerülnöm kérelmemmel.

GYÜRKÓC

A nőknél nagy-nagy hírben állsz.

OSTROMVÁRY

Venus kívánja: tűröm.

CSÚCSDOMBI

Hálát adok Venusnak és könyörgök, tőle kérem:
Legyen enyém, akit szeretek, akiért így könyörgök,
Legyen megértő hozzám, és vágyam ne higgye nyűgnek.

MILF

Remélem, így lesz. Bár nagyon sok nő rajong a hőséért,
De őket ő lenézi mind, te vagy bajnok szemében.

CSÚCSDOMBI

Szörnyen gyötör a félelem: fönt hordja majd az orrát...
Szándékát megmásítja-e, ha szemtől szembe lát majd?
Kifinomult ízlésével lenézi a külsőmet?...

MILF

Ne félj, ő nem csinál ilyet.

OSTROMVÁRY

Mert önmagát lenézi!

CSÚCSDOMBI

Félek, hogy eltúloztad a szépségemet előtte.

MILF

Volt gondom rá, hogy szebb legyél, mint ahogy ő gyanítja.

CSÚCSDOMBI

Polluxra, hogyha nem akar elvenni, babusgatom majd...
Térdét, s könyörgök. És ha még ezzel se győzhetem meg,
Kivégzem magam, mert tudom: nélküle nincsen élet.

OSTROMVÁRY

Megtiltom a nőnek a halált. Odamenjek?

GYÜRKÓC

Lebeszéllek!

Csak rontod árfolyamodat, ha ilyen könnyen engedsz;
Hadd jöjjön ő, keressen ő, rajongjon és imádjon!
Hagyd őt, nehogy még elveszítsd a jóneved, ha így lépsz.
Mert két halandónak jutott csak a földön – neked meg
A lesbosi Phaónnak – ez, hogy így szeresse egy nő.

CSÚCSDOMBI

Bemenjek a házba, vagy pedig kihívod, szép Ramónám?

MILF

Várjuk, kijön-e valaki.

CSÚCSDOMBI

De várni nem tudok, nézd,

Bemegyek.

MILF

Az ajtó zárva van.

CSÚCSDOMBI

Akkor betöröm.

MILF

Őrütl!

CSÚCSDOMBI

Ha volt szerelmes valaha, ha olyan bölcs, amilyen szép,
Elnézi, bármit is teszek szerelemből, és kegyes lesz.

GYÜRKÓC

Milyen veszettül ég szegény érted!

OSTROMVÁRY

De én is érte.

GYÜRKÓC

Csönd, meg ne hallja!

MILF

Most miért bámulsz? Mért nem kopogsz be?

CSÚCSDOMBI

Nincs bent Győző.

MILF

Honnan tudod?

CSÚCSDOMBI

Az illatát nem érzem,
Tudom, fölismerné az orrom, ha bent volna.

GYÜRKŐC

Hoppsza, jósol!

OSTROMVÁRY

Venustól kapta a jóserőt, mivel belém szerelmes.

CSÚCSDOMBI

Én azt hiszem, közelben áll szerelmem, a szagát érzem.

OSTROMVÁRY

Pollux, többet lát orra, mint szeme.

GYÜRKŐC

Mert vak a szerelemtől.

CSÚCSDOMBI

Jujj, támogass!

MILF

Mért?

CSÚCSDOMBI

El ne dőljek...

MILF

Mi van?

CSÚCSDOMBI

Alig állok.

Lelkem a szememen keresztül kiröppent.

MILF

Ugye, a harcost

Láttad?

CSÚCSDOMBI

Hát persze.

MILF

Nem látom, hol?

CSÚCSDOMBI

Látnád, ha szeretnéd.

MILF

Polluxra, ha engednéd, ugyanígy szeretném, mint te, én is.

GYÜRKŐC

Ahogy terád tekint, beléd bolondul mindegyik nő.

OSTROMVÁRY

Hisz Venus unokája volnék vagy mi?! Veled még nem közöltem?

CSÚCSDOMBI

Kérlek, kedves Ramónám, lépj hozzám!

OSTROMVÁRY
Hogy tisztel engem!

GYÜRKŐC
Felénk jön.

MILF
Titeket kereslek.

OSTROMVÁRY
És mi téged.

MILF
Parancsod
Szerint kihoztam asszonyom.

OSTROMVÁRY
Látom.

MILF
Nos, hívd magadhoz!

OSTROMVÁRY
Mert könyörögtél, nem vetem meg úgy, ahogy a többi.

MILF
Polluxra, megmukkanni sem lesz képes, ha eléd áll:
Ha rád tekint, ez a látvány nyomban elmetszi nyelvét.

OSTROMVÁRY
Segítenem kell a nő baján.

MILF
Hogy reszket és remeg, mert
Meglátott téged.

OSTROMVÁRY
Fegyveres férfiak is remegnek
Előttem, ne csodáld a nőt. De mondd meg már, mi kéne.

MILF
Hogy menj hozzá: holtáiglan veled szeretne élni.

OSTROMVÁRY
Hogy képzeled? Ha férje van, s a férje rajtakaphat...

MILF
Hiszen férjét már elhajtotta érted.

OSTROMVÁRY
Hogy tehette?

MILF
Mert hozománya volt a ház.

OSTROMVÁRY

Igen?

MILF

Bizony.

OSTROMVÁRY

Na, menjen

Haza: rögtön övé leszek.

MILF

Vigyázz, sokat ne várasd,

Ne kínozd testileg!

OSTROMVÁRY

Dehogy! Csak menjetek.

MILF

Megyünk már. –

(A két lány bemegy Vendégbaráthi házába. Megjelenik Hajó-Vontágh hajósruhában.)

OSTROMVÁRY

De mit látok?

GYÜRKŐC

Mit látsz?

OSTROMVÁRY

Valaki jön erre, nem tudom, ki,

Hajósruhában.

GYÜRKŐC

Hozzánk jön, főleg terád kíváncsi

Ez a hajós.

OSTROMVÁRY

Úgy látszik, a lányért jött.

GYÜRKŐC

Azt hiszem, ja.

HETEDIK JELENET

Hajó-Vontágh, Gyürkőc, Ostromváry

HAJÓ-VONTÁGH *(félre)*

Ha nem tudnám, hogy mások is pofátlanul
Trükköztek százezerszer vágyaik miatt,

Szégyellném, hogy ilyen ruhában jövök ide.
De hallottam: sok rosszat tettek eddig is:
Nos, jókhoz méltatlanul bűnöztek sokan
Szerelmükért; ez már bevett szokás, hajaj!
Nem említem: Achilles honfitársait
Hagyta meghalni... De itt van Gyürkőc Feri,
A harcossal tart. Megváltoztatom szavam: *(Fönnhangon)*
Jaj, mindegyik nő anyja a Késés maga;
Ha más miatt késünk, az nyilván semmiség
Ahhoz képest, amit nők miatt szenvedünk.
Tapasztalatból tudom, így pontosan...
És most Partíciát hívom, bekopogok. *(Zörget a kapun)*
Hé, van itt valaki?

GYÜRKŐC

Miért kopogsz? Mi kell,

Fiatalember?

HAJÓ-VONTÁGH

Partíciát keresem.

Az anyja küldött. Hogyha jön, hát jöjjön is!
Miatta késünk: vízre kéne szállni már...

OSTROMVÁRY

Már régen kész minden. Indulj, Gyürkőc fiam,
Aranyat, ékszeret, ruhát, drága holmikat
Páran vigyék hajójához, a főnök te vagy.
Fölhalmoztam az ajándékokat: vigye.

GYÜRKŐC

Megyek. *(Bemegy)*

HAJÓ-VONTÁGH *(utánakiált)*

Gyerünk már, Herkulesre!

OSTROMVÁRY

Nem marad

Soká. De ez mi? Mondd, szemednek mi baja?

HAJÓ-VONTÁGH

Van szemem, Herkulesre!

OSTROMVÁRY

S bal szemed?

HAJÓ-VONTÁGH

Figyelj:

Tenger vágytól van eggyel kevesebb szemem.
Ha nem szeretnék, megvolna a másik is!
De túl sokat váratnak.

OSTROMVÁRY

Tessék, jönnek is. (*Kilép Partícia sírva és Gyürkőc*)

NYOLCADIK JELENET

Gyürkőc, Partícia, Ostromváry, Hajó-Vontágh

GYÜRKŐC

Mit érsz el a sírásoddal?

PARTÍCIA

Hogyne sírnék? Elmegyek

Onnan, ahol tejben-vajban füröszötték.

GYÜRKŐC

Ez az ember

Jött anyádtól és húgodtól.

PARTÍCIA

Látom.

OSTROMVÁRY

Hé, Gyürkőc Feri!

GYÜRKŐC

Mit parancsolsz?

OSTROMVÁRY

Ajándékom, amit adtam, kihozattad?

HAJÓ-VONTÁGH

Partícia, halihó!

PARTÍCIA

Hahó!

HAJÓ-VONTÁGH

Anyád és húgod

Küldik velem üdvözetük.

PARTÍCIA

Legyenek mind boldogok.

HAJÓ-VONTÁGH

Kérik, gyere; míg jó a szél, fölvonnánk a vitorlát;
Ha nem fájna anyád szeme, velem jöttek volna el.

PARTÍCIA

Indulok, bár sok kedvem nincs. Szent kötelesség...

HAJÓ-VONTÁGH

Okos vagy.

OSTROMVÁRY *(félre)*

Hogyha nem velem élt volna, egész buta volna most is.

PARTÍCIA

Szenvedek, mert ilyen dögös férfitől kell válni, sajnós;
Mert te bárkit szellemessé varázsolsz, ha akarod;
Veled éltem, ezért volt a lelkem erős, mindent győző:
S ez a díszem odalesz ma!

OSTROMVÁRY

Ne sírj!

PARTÍCIA

Muszáj sírnom, mikor

Téged nézlek.

OSTROMVÁRY

Nyugodj már meg!

PARTÍCIA

Csak tudom, nekem mi fáj...

GYÜRKŐC

Nem csodálom, Partícia, hogy könnyen kijöttél vele:
Lenyűgözött a szépsége, bátorsága, kelleme.
Én csak szolga vagyok, s mégis sírok, mivel válni kell.

PARTÍCIA

Kérlek, átölelhetlek még a válás előtt?

OSTROMVÁRY

Naná.

PARTÍCIA

Jaj, lelkem, jaj, szemem fénye! *(Elájul)*

GYÜRKŐC *(Hajó-Vontághnak)*

Kérlek, támogasd a lányt,

Ne sérüljön.

OSTROMVÁRY *(Gyürkőcnek)*

Mi ez, kérlek?

GYÜRKÓC

Mivel tőled válnia kell,

Sajnos rosszul lett szegény.

OSTROMVÁRY

Fuss be gyorsan folyadékért!

GYÜRKÓC

Nincs rá szükség, nyugodjon meg, te ne avatkozz bele,

Míg magához nem tér.

OSTROMVÁRY

Nagyon közel van egymáshoz fejük.

Nem helyes: szájad vidd arrébb szájáról, vigyázz, hajós!

HAJÓ-VONTÁGH

Csak figyeltem, lélegzik-e.

OSTROMVÁRY

Mért nem füleddel figyelsz?

HAJÓ-VONTÁGH

Ha akarod, elengedem.

OSTROMVÁRY

Nem, csak tartsd még!

GYÜRKÓC *(sírva)*

Én szegény!

OSTROMVÁRY *(a szolgálóinak)*

Menjetek már, hozzatok ki mindent, amit nekiadtam.

GYÜRKÓC *(a ház felé)*

Üdv neked is, Háziisten, mielőtt még elmegyek.

Szolgatársak, szolgatársnők, éljetez gondtalanul,

S rólam mindig pozitívan szóljatok, ha nem leszek.

OSTROMVÁRY

Nyugodj meg, Gyürkóc Feri.

GYÜRKÓC

Jaj, nem tudok nem sírni, mert

Elmegyek tőled.

OSTROMVÁRY

Nyugodj meg, túrj!

GYÜRKÓC

Tudom, mi fáj nekem.

212

PARTÍCIA *(mintha ájulásból ébredne)*

Mi ez? Mi történt? Mit látok? Szia, szép napom. Hol vagyok?

HAJÓ-VONTÁGH

Á, szia. Magadhoz tértél?

PARTÍCIA

Kit öleltem? Jaj nekem!

Magamnál vagyok? Meghaltam?

HAJÓ-VONTÁGH

Gyönyörűségem, ne félj!

OSTROMVÁRY

Mi történik ott?

GYÜRKÓC

Elhagyta eszmélete már megint. *(Félre)*

Jaj de félek, vacogok, hogy végül minden kiderül.

OSTROMVÁRY

Mi baj?

GYÜRKÓC

Az, hogy a sok holmit a városon visszük át:

Még téged szólnak meg érte.

OSTROMVÁRY

Magamét adtam, nem másét:

Senki mással nem törődöm. Isten óvjon, menjetek!

GYÜRKÓC

Csak miattad mondom.

OSTROMVÁRY

Rendben.

GYÜRKÓC

Isten veled!

OSTROMVÁRY

Veled is.

(Partícia, Cselényi és a szolgák elmennek.)

GYÜRKÓC

Rajta, gyorsan: majd követlek; a főnökkel kell beszélnem.

(Ostromvárynak)

Bár mindig is azt hitted, hogy hübbek mind a többiek

Hozzád, mint én, mégis minden jótettért hálás vagyok:

És ha rajtam állna, sokkal szívesebben szolgálnálak,

Mint hogy másnál szabad legyek.

OSTROMVÁRY

Nyugodj meg és bizakodj!

GYÜRKŐC

Jaj, jaj, hogyha eszembe jut: meg kell változnom nagyon,
Háborús témát feledve nőszokásokat tanulni!

OSTROMVÁRY

Légy erős!

GYÜRKŐC

De nem tudok már: minden vágyam elhagyott.

OSTROMVÁRY

Menj, kövesd őket, ne késs el.

GYÜRKŐC

Légy boldog!

OSTROMVÁRY

Te úgyszintén.

GYÜRKŐC

Kérlek, emlékezz majd rám, ha egyszer mégis szabad leszek
– Majd követet küldök hozzád! –, el ne hagyj!

OSTROMVÁRY

Á, nem szokásom.

GYÜRKŐC

És gondold meg akárhányszor: hozzád hű voltam nagyon!
Hogyha átgondolod, rájössz: ki volt jó hozzád és ki rossz.

OSTROMVÁRY

Számtalanszor észrevettem.

GYÜRKŐC

De most legjobban tudod:

És hogy ma mi történt, később majd még jobban megtudod.

OSTROMVÁRY

Alig bírom ki, hogy itt ne tartsalak.

GYÜRKŐC

Na, ne csináld:

Azt terjesztenék, hazug vagy, megszeged ígéreted,
És azt is, hogy hű személyzet rajtam kívül nem akad.
Kérnélek, ha itt maradni tisztességgel volna sansz;
De nincs mód, így ne marasztalj.

OSTROMVÁRY

Indulj!

GYÜRKŐC

Tűröm, bármi lesz.

OSTROMVÁRY

Légy szerencsés!

GYÜRKŐC

Jobb sietned.

OSTROMVÁRY

Újra mondom: ég veled. (*Gyürkőc elmegy*)

Eddig azt hittem, hogy ez volt legrosszabb szolgálaim között,
Most látom, mennyire hű volt. És ha jól meggondolom,
Tévedés, hogy menni hagytam. Most pedig behatolok
Szerelmemhez. Ahogy hallom, most nyílik az ajtaja.

KILENCEDIK JELENET

Fiú, Ostromváry

FIÚ (*kilép Vendégbaráthi házából; visszaszól*)

Mért sürgettek? Munkámat elég jól tudom:
A szép hőst megtalálom. És bárhol legyen,
Fáradtságot nem nézve előállítom.

OSTROMVÁRY

Ez a kölyök engem keres; elé megyek.

FIÚ

Hahó, érted jövök: köszöntlek, szép uram,
Akit a sok között főleg két isten óv,
Jó szívvel, bőkezűen.

OSTROMVÁRY

Kik?

FIÚ

Mars és Venus.

OSTROMVÁRY

De szellemes fiú!

FIÚ

Indulj, úrnóm hívat:

Kíván, kutat, rajongva rád vágyakozik.
Segítsd a vágyát! Mért állsz? Mért nem mész be?

OSTROMVÁRY

Megyek.

(*Bemegy Vendégbaráthi házába.*)

FIÚ

Na, ez saját magától a hálóba hullt.
A vezércsel kész van: az öreg lesben áll,
S nyakon csípi a kéjencet, aki azt hiszi,
Hogy szépségéért minden asszony üldözi,
Ha ránéz: bár nő, férfi egyként gyűlöli.
Megyek csatába: bentről hallom már a zajt.

ÖTÖDIK FELVONÁS

Vendégbaráthi, Ostromváry, Károly, Cselényi és az Ostorosok

VENDÉGBARÁTHI *(a ház előtt, beszél)*

Hozzátok ki; és ha nem jön, emeljétek föl: legyen
Ég és föld közt, és a lábát szakítsátok szét, fiúk.
(A szolgák kiteszkolják a lefegyverzett és levetkőztetett katonát.)

OSTROMVÁRY

Vendégbaráthi, könyörgök!

VENDÉGBARÁTHI

Könyörgésnek nincs helye.

Károly, jól ügyelj a késre, hogy elég éles legyen.

KÁROLY

Már rég vágyik a kéjelgő hasát felhasítani,
Hogy úgy csüngjön, mint a gyerek nyakán csüng a csörgettyű.

OSTROMVÁRY

Végem van!

VENDÉGBARÁTHI

Csak most lesz véged – korán mondod.

KÁROLY

Nekimenjek?

VENDÉGBARÁTHI

Várj, előbb még összeverjük dorongokkal.

KÁROLY

De nagyon!

VENDÉGBARÁTHI

Várj: kicsit kikérdezgetem, és ha füllent, megütöm.
Hogy mertél a más nevének udvarolni, te szemét?

OSTROMVÁRY

Isten úgy szeressen, önként jött hozzám.

VENDÉGBARÁTHI

Hazudik, pofozd!

OSTROMVÁRY

Várj, beszélek.

VENDÉGBARÁTHI *(a szolgálóknak)*

Mért pihentek?

OSTROMVÁRY

Szabad egy szót mondanom?

VENDÉGBARÁTHI

Na?

OSTROMVÁRY

Kértek rá, keressem föl.

VENDÉGBARÁTHI

Mért hallgattál rá? Nesze! *(Üti)*

OSTROMVÁRY

Úúú, eleget kaptam. Kérlek, hagyjatok már!

KÁROLY

Vághatom?

VENDÉGBARÁTHI

Ahogy tetszik: feszítsétek szét a fickót kétfelé.

OSTROMVÁRY *(Vendégbaráthinak)*

Herkulesre, mielőtt ütsz, te hallgass meg legalább.

VENDÉGBARÁTHI

Beszélj!

OSTROMVÁRY

Nem akartam: megtörtént... özvegynek állították;

A szolgáló volt a bűntárs, aki hozzá csábított.

VENDÉGBARÁTHI

Esküdj meg, nem bántasz senkit bosszúvágyban ezután

A verésért, amit kaptál és amit még kapni fogsz,

Hogyha innen elbocsátunk, te kis Venus-unoka.

OSTROMVÁRY

Jupiterre, Marsra mondom, már senkit se molesztálok,

Mert amit csak elszenvedtem, jogos mindegyik ütés;

S ha nem herélten távozom, enyhe volt a büntetés.

VENDÉGBARÁTHI

És ha esküd megszegeged majd?

OSTROMVÁRY

Örökre herélt legyek.

KÁROLY

Jól püföljük el még egyszer, aztán engedjük haza.

OSTROMVÁRY

Pártfogásodért cserébe áldjanak meg az istenek.

KÁROLY

Adj egy rakás aranyat!

OSTROMVÁRY

Mért?

KÁROLY

Hogy ma téged ép tökökkel

Engedjük ki a kezünkből, te kis Venus-unokácska.

Máskülönben dehogy mész el.

OSTROMVÁRY

Jó, adok.

KÁROLY

Azt jól teszed.

És ne hidd, hogy kardod, inged vagy köpenyed elviszed.

EGY OSTOROS

Üssem még vagy elereszted?

OSTROMVÁRY

Minden csontom puha már...

Ne bántsatok!

VENDÉGBARÁTHI

Oldjátok föl!

OSTROMVÁRY

A legjobban köszönöm.

VENDÉGBARÁTHI

Hogyha legközelebb rajtakaplak, csonkán távozol.

OSTROMVÁRY

Egy szavam sincs.

VENDÉGBARÁTHI

Menjünk már be, Károly.

(Bemegy a szolgálkkal a házba)

OSTROMVÁRY

Személyzetem

Látom itt.

(A szolgák, élükön Cselényivel, jönnek a kikötőből)

Na, útra kelt már Partícia? Na mi van?

CSELÉNYI

Már rég.

OSTROMVÁRY

Jaj!

CSELÉNYI

Jobban fáj majd, ha megtudod, amit tudok:

Az a gyapjúkendős szemű fiú nem volt tengerész.

OSTROMVÁRY

Hanem?

CSELÉNYI

Hát a lány barátja.

OSTROMVÁRY

Honnan tudod?

CSELÉNYI

Tudom, és kész.

Ahogy a kapun kiléptek, még fél percig sem haboztak

Nyalakodni, csókolózni.

OSTROMVÁRY

Nyomorult balfék vagyok!

Most jövök rá, megszívattak; fú, szemét Gyürkőc Feri,

Ő csalt ide a mocsárba. Jogosan, tény, ami tény.

Minden kujon megérdemli ezt a pofonadagot.

Aki retteg, az nem ugrál. Gyertek be!

Tapsoljatok!

Csiky Gergely (1885) és Devecseri Gábor (1941) fordításainak figyelembevételével

KARSAI GYÖRGY és TÉREY JÁNOS fordítása